

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Dollar krediti" ilə bağlı iclasda nələr oldu?
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 may 2015-ci il Cümə № 99 (6127) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Şuşanın işğalından daha bir il keçdi

23 ildir erməni işğalında olan qədim Azərbaycan şəhərinin azad olunması yubandlıqca, ermənilərin məskunlaşdırılması genişlənir

yazısı səh.3-də

Hakimiyyətlə partiyaların görüşü həftəsonu olacaq

yazısı səh.7-də

İşğal zonasındaki "seçki"yə görə XİN yeni "qara siyahı" hazırlayır

yazısı səh.12-də

İqbal Ağazadə:

"Azərbaycanda baş verən bütün çevrilişlərin arxasında Kreml dayanıb"

yazısı səh.8 və 9-də

Bu gün MDB-nin qeyri-formal sammiti olacaq

yazısı səh.5-də

Bakı Ankaranın imtina etdiyi Moskva paradına qatılmalıdır?

yazısı səh.11-də

Məşhur falçı "Yeni Musavat"ın əməkdaşının "bəxtini açdı"

yazısı səh.13-də

Deputatlardan "Qaçqınkom" sədrinin məmurları tənqidinə dəstək

yazısı səh.7-də

Bakının "Venetsiya"sı - Venesiyadan baha qiymətlərlə...

yazısı səh.15-də

Salyanda 10-cu sinif şagirdi özünü asdı

yazısı səh.3-də

AXCP-də yeni "təmizləmə"yə start verildi

yazısı səh.10-də

Avropa Oyunları ərəfəsi hakimiyyətin xoşməramlı jesti

İQTİDAR MƏŞHUR DUSTAQLARI

AZAD ETMƏYƏ HAZIRLAŞIR

Tofiq Yaqublunun, REAL həmsədri İlqar Məmmədovun, NİDA-çıların və QHT rəhbərlərinin azadlığa buraxılacağı deyilir; Yunusların, Rauf Mirqədirovla Xədicə İsmayılın barəsində həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi də gündəmədir

Sərkisyan Vaşinqtonda "qapı arxasında" saxlanıldı

Moskva paradına Amerikadan yollanmaqla Putinə özünəməxsus mesaj aparan Ermənistan prezidentinin Obama ilə görüş arzusu üreyində qaldı; Ağ Ev başçısı ABŞ-dəki "soyqırım" törənini də boykot elədi...

yazısı səh.7-də

AzTV-nin sabiq sədr müavini:
"Yalvarırdım ki, məni vəzifədən azad edin"

Cavanshir Cahangirov

yazısı səh.4-də

Əli Həsənov
Ölkəmizin dünyadakı artan rolundan danışdı

yazısı səh.5-də

İsa Qəmbərdən
Müsavattakı olaylarla bağlı sərt mövqe

yazısı səh.6-də

8 may 2015

İlham Əliyev veteranlar üçün yeni inzibati binanın açılışında

Mayın 7-də Bakıda Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının yeni inzibati binasının açılışı olub. Virtualaz.org-un AZƏRTAC-a istinadən məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva yeni inzibati binanın açılışında iştirak ediblər.

Dövlətimizin başçısı inzibati binanın rəmzi açılışını bildiren lenti kəsib. Sonra xatirə şəkli çəkdirilib.

Prezident İlham Əliyev binada yaradılmış şəraitlə tanış olub. Daha sonra dövlətimizin başçısı veteranlarla görüşüb.

Hökumət Emin Hüseynova 20 min avro ödəyəcək

Mayın 7-də Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi 2014-cü ilin avqustundan etibarən İsviçrənin Bakıdakı səfirliyində gizləndirən Reportyorların Azadlıq və Təhlükəsizlik İnstitutunun (RATI) rəhbəri Emin Hüseynova aid məhkəmə qərarını açıqlayıb.

"Turan" bildirir ki, ALHM Hüseynovun Avropa Vətəndaş Hüquqları və Azadlıqları Konvensiyasının üç maddəsi üzrə (maddə 3 - işgəncələrin yasaqlanması, maddə 5.1 - azadlıq və toxunulmazlıq hüququ, maddə 11 - birləşmək azadlığı) hüquqlarının pozulduğunu tanıyıb.

Məhkəmənin qərarı ilə hökumət Hüseynova 15000, məhkəmə xərclərinə görə isə 5000 avro ödəməlidir.

Hüseynovun şikayəti 2008-ci ilin iyununda Bakıda kafelərdən birində inqilabçı Çe Gevaranın 80 illiyi ilə bağlı tədbir zamanı 30-a yaxın polis əməkdaşının kafeyə hücumu və bundan sonra baş verən polis zorakılığıyla bağlıdır. Hüseynov tədbirdə jurnalist kimi iştirak edib, amma digər iştirakçılarla birlikdə saxlanılıb və Nəsimi rayon 22-ci polis bölməsinə aparılıb. Orada o, fiziki təzyiqlə məruz qalıb, bunun nəticəsində vəziyyəti pisləşib...

Manat əvvəlki məzənnəyə qayıdacaq?

"Son günlər gedən proseslər bizim xeyrimizdir. Xüsusilə neftin bahalaşması və dolların müəyyən qədər yumşalması müsbətə doğru irəliləyişdən xəbər verir".

Bunu modern.az saytına açıqlamasında Milli Məclisin İqtisadi siyasət komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov son günlər manatın və neftin qiymətinin bahalaşmasını şərh edərkən deyib.

O qeyd edib ki, bunlar Azərbaycan üçün çox önəmlidir: "Əlbəttə, proses davam etsə, daha yaxşı olar. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu ayın sonunda daha bir neft ixracatçısı bazara daxil ola bilər. İran neftinin dünya bazarında yer alması neftin qiymətinə müəyyən qədər təsir edə bilər. Neftin və manatın məzənnəsinin bahalaşması bir-biri ilə bağlı məsələlərdir. Neft nə qədər bahalaşacaqsa, manat da bir o qədər bahalaşar və ehtiyat variantlar çox olar".

İqtisadçı-deputat prosesin uzunmüddətli olacağına şübhə ilə yanaşır:

"Qiymət stabil qalır, gah ucuzlaşır, gah da bahalaşır. Düşünürəm ki, neftin qiyməti 70 dollar səviyyəsinə qədər qalxacaq. Amma hər şey may ayının sonunda altılıq dövlətlərin İranla əlaqədar bağlayacağı sazişdən asılı olacaq. Sazişdən sonra İran neftinin dünya bazarına çıxarılması məsələsi öz həllini taparsa, müəyyən qədər problem yaranar. Yeni bir neft ölkəsi dünya bazarına çıxacaqsa, qiymətdə müəyyən qədər dəyişiklik ola bilər. Bunun alınmayacağını zaman göstərəcək".

Deputat onu da vurğulayıb ki, manat əvvəlki dəyərində qayıdacaq: "Neftin qiyməti bahalaşacağı təqdirdə, biz ehtiyatlarımızı daha da gücləndirəcəyik. Amma manatın əvvəlki məzənnəyə qayıtması inandırıcı deyil".

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

"Assosiasiya sazişini ona görə imzalamadıq ki.."

"Bu gün ATƏT-in Minsk Qrupunu formalaşdırmış aparıcı dövlətlərin ikili standartları, onların münaqişə edən iki tərəfi bərabərləşdirmək cəhdləri, beynəlxalq strukturların mexanizmlərinin natamamlığı 20 ildən çox davam edən Dağlıq Qarabağ münaqişəsini qəti nizamlaşdırmaq əvəzinə ciddi maneələrə çevrildi".

APA-nın məlumatına görə, bu sözlər Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini, xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Novruz Məmmədovun Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən "Azərbaycan müasir dünyada" mövzusunda konfrans üçün "Azərbaycan müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində" mövzusunda hazırladığı məqalədə əksini tapıb.

N. Məmmədov məqaləsində bildirib ki, ölkə daxilində təcavüzkar separatizm və Ermənistanın hərbi təcavüzü ilə üzleşmiş Azərbaycan dünya aktorları arasında ziddiyyətləri öz üzərində ən çox və açıq-aydın hiss edən ölkədir: "Həmsədr ölkələrin rəhbərləri başa düşməli idilər ki, demokratiyanın inkişaf etdirilməsi onlar üçün milli təhlükəsizlik məsələsidir, onda Azərbaycan üçün də işğal altında olan ərazilər üzərində nəzarətin bərpası edilməsi milli təhlükəsizlik məsələsidir".

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında münasibətlərə toxunan N. Məmmədov qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan Avropa İttifaqının "Şərq Tərəfdaşlığı" Proqramına qoşulmuş aparıcı ölkələrdən biridir: "Lakin Azərbaycan "Şərq Tərəfdaşlığı" Proqramının iştirakçısı olsa da, Avropa İttifaqı ilə assosiasiya və azad ticarət zonası haqqında sazişlər imzalanmasını sürətləndirmədi, özünün bu mövqeyini əsaslandırmaq üçün kifayət qədər inandırıcı arqumentlərdən istifadə etdi. Bu razılaşmalardan sonra Avropa İttifaqının Azərbaycana qarşı iqtisadi təsir imkanı həttə Azərbaycanın ümumiyyətlə daxil olmadığı Ümumdünya Ticarət Təşkilatının

iqtisadi təsir imkanlarından daha güclü olardı. Bundan başqa, biz Avropa strukturu ilə assosiasiya sazişini həm də ona görə imzalamadıq ki, Avropa İttifaqı ölkəmizin ərazi bütövlüyünün tanınması ilə bağlı mövqeyini bu sənəddə nümayiş etdirmədi. Halbuki bu münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi var. Digər tərəfdən, necə olur ki, Avropa İttifaqı Gürcüstanın, Moldovanın və Ukraynanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, Azərbaycana gəldikdə isə belə mövqə tutur? Bakı bir sıra belə məqamları nəzərə almasına görə Ermənistanda yaranmış və Ukraynada hələ də davam edən dramatik sarsıntılardan kənardadır".

Erməni məktəbliləri Bakıya gəlir

Ermənistan məktəbliləri bu il Bakıda keçiriləcək beynəlxalq kimya fənn olimpiadasında iştirak edəcəklər. Virtualaz.org saytının erməni KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan Təhsil Nazirliyinin məlumatında deyilir.

"Erməni məktəblilərinin olimpiadalarda iştirakının vacibliyini nəzərə alaraq belə qərara gəldik ki, Ermənistanın milli olimpiya komandası bu il iyulun 20-dən 29-dək Bakıda keçiriləcək 47-ci Beynəlxalq Kimya Fənn Olimpiadasında iştirak etsin" deyər Ermənistan Təhsil Nazirliyinin açıqlamasında bildirilir.

Nazirliyin yaydığı məlumatda o da vurğulanır ki, hazırda erməni olimpiya komandasının hazırlanması ilə bağlı işlər görülür. Erməni məktəblilərinin Bakıya səfər zamanı Ermənistanın elm və təhsil naziri Armen Aşotyan müşayiət edəcək.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

"Dini sabitliyi poza biləcək qrup yoxdur"

"Azərbaycanda dini baxımdan sabitlik mövcuddur, ona görə də hansısa dini qrupun, cərəyanın qarşısından gələn Avropa Oyunlarına xələf gətirmə ehtimalı sıfır bərabərdir". APA-nın xəbərinə görə, bunu Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı deyib.

M. Qurbanlı bildirib ki, aparılan profilaktik işlər, xüsusilə hüquq-mühafizə orqanlarının həyata keçirdiyi tədbirlər bu sahədə sabitliyin tam bərqərar olmasına gətirib çıxarır.

"Azərbaycanda dini radikalizmin ayrı-ayrı elementləri nəzərə çarpsa da, bu, ictimai, siyasi, mənəvi həyata təsir etmək imkanında deyil", - deyər M. Qurbanlı qeyd edib.

O, Avropa Oyunlarının Azərbaycan üçün tarixi, psixoloji, siyasi, iqtisadi və mənəvi əhəmiyyəti olduğunu vurğulayıb: "Bu oyunların ilk dəfə Azərbaycanda keçirilməsi hər bir vətəndaş üçün qürurverici hadisədir. Avropa Oyunlarının bizim ölkədə keçirilməsi eyni zamanda bizi istəməyən, bizə qarşı olan hansısa dairelərə, o cümlədən bizimlə düşmənçilik edən Ermənistan və erməni lobbisinə qarşı ideoloji əhəmiyyət kəsb edən hadisədir".

M. Qurbanlının sözlərinə görə, Azərbaycanda dini sabitliyi pozaacaq hər hansı qrup, cərəyan mövcud deyil: "Avropa Oyunları yüksək səviyyədə keçiriləcək, bu oyunların pozmaq cəhdində bulunanların hansısa cəhdi baş tuta bilməz".

Rövnəq Abdullayev Mişel Platini ilə görüşdü

İsviçrənin Nyon şəhərində, UEFA-nın mənzil-qərargahında AFFA-nın prezidenti Rövnəq Abdullayev UEFA-nın prezidenti Mişel Platini ilə görüşüb. "Trend" AFFA-ya istinadən məlumat verir ki, "Azərbaycan Respublikasında 2005-2015-ci illərdə futbolun inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın icrası ilə bağlı AFFA tərəfindən hazırlanmış hesabat kitabı UEFA-nın prezidentinə təqdim olunub, ölkəmizdə futbolun inkişafının perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə UEFA-nın baş katibinin müavini Teodor Teodoridis və AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədov iştirak ediblər.

Zakir Qaralov vətəndaşları online qəbul edəcək

Baş prokuror Zakir Qaralov mayın 15-də saat 10:00-da canlı bağlantı ilə Quba, Qusar və Xaçmaz rayonlarında yaşayan vətəndaşların Quba Rayon Prokurorluğunun inzibati binasında videokonfrans rejimində qəbulunu keçirəcək.

Virtualaz.org Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinə istinadən bildirir ki, qəbulda iştirak etmək istəyən vətəndaşların qeydiyyatı və Quba şəhərinə gəlmələrini təşkil müvafiq rayon prokurorları tərəfindən həyata keçiriləcək.

Vətəndaşlar mayın 14-dək yaşadıkları ərazi üzrə rayon və şəhər prokurorluqlarına yalnız prokurorluq orqanlarının səlahiyyətlərinə aid məsələlərlə əlaqədar yazılı və ya şifahi müraciət etməklə yanaşı, Baş Prokurorluğun Müraciətlərə baxılması idarəsinin 437-28-79 nömrəli telefonu və contact@prosecutor.gov.az elektron poçt ünvanı vasitəsilə qəbula yazıla bilərlər.

Kərimov Moskvaya gedəsi oldu

Özbəkistan prezidenti İslam Kərimov Moskvada keçiriləcək Qələbə paradında iştirak etməyə qərar verib.

Virtualaz.org saytının xəbər verir ki, bu barədə Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov bildirib.

"Prezident İslam Kərimov Rusiya prezidenti Vladimir Putinin şəxsi dəvətini qəbul edib və Böyük Qələbənin ildönümünə həsr olunmuş tədbirlərdə iştirak etmək üçün Moskvaya gələcək"- Uşakov deyib.

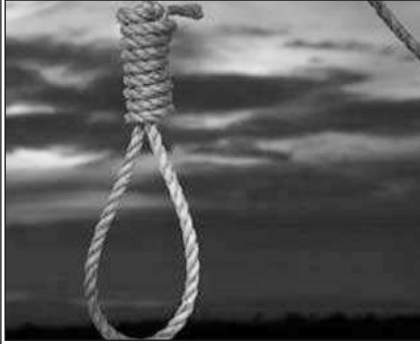
Bundan əvvəl Özbəkistan XİN-dəki mənbə İslam Kərimovun Moskvaya gəlməyəcəyini, mayın 9-da Daşkənddə faşizm üzərində qələbənin ildönümünü ilə bağlı keçirilən tədbirlərdə fəal iştirak edəcəyini açıqlamışdı.

Ehtimal edilir ki, Daşkənd bu informasiyanı qəsdən ortaya atıb və Putinin İslam Kərimova şəxsen dəvət göndərməsinə nail olub. Sırr deyil ki, İslam Kərimov başqa ölkələrin prezidentlərinin ona göstərdiyi diqqəti xüsusilə qiymətləndirir.

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Salyanda 10-cu sinif şagirdi özünü asdı

özünü yaşadığı evin damından asmaqla intihar edib.

X sinif şagirdinin intiharının dəqiq səbəbi məlum deyil. Bununla belə, intiharın ailə münafiyyəti zəminində baş verdiyi ehtimal edilir. Faktla bağlı Salyan Rayon Prokurorluğunda araşdırmalara başlanıb.

Mərkəzi Bank "terror siyahısı"nı yenilədi

Maliyyə Monitorinq Xidməti altı şəxsin adını "qara siyahı"sından çıxardı

Azərbaycan Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinq Xidməti BMT Təhlükəsizlik Şurasının "əl-Qaidə" Sanksiya Komitəsinin 30 aprel 2015-ci il tarixlərində qəbul edilmiş qərarlarına uyğun olaraq may ayının

5-də ümumi siyahını yeniləyib.

Xidmətdən APA-ya verilən xəbərə görə, ümumi siyahı Nazirlər Kabinetinin 25.06.2010-cu il tarixli 124 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, habelə BMT Təhlükəsizlik Şurasının aidliyyəti qətnamələrinə əsasən bəzlərdə sanksiyalar tətbiq edilməli olan fiziki və ya hüquqi şəxslərin Ümumi Siyahısının təsdiq olunması Qaydası"na əsasən yenilənib.

Məlumatla görə, 6 nəfərin adı siyahıdan çıxarılıb: Riadh Ben Belkassem Ben Mohamed Al-Jelassi, Samir Abd El Latif El Sayed Kishk, Al-Azhar Ben Mohammed Ben El-Abad Al-Tlili, Faouzi Ben Mohamed Ben Ahmed Al-Jendoubi, Ahmed Hosni Rarbo Na, Najib Ben Mohamed Ben Salem Al-Waz.

Ümumi siyahının son versiyası qurumun internet sahifəsində (<http://www.fiu.az/aze/umumi-siyahil/>) yerləşdirilib, habelə aidliyyəti nəzarət orqanlarına, monitorinq iştirakçıları və monitorinqdə iştirak edən digər şəxslərə göndərilib.

Mayın 7-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Suriyada döyüşməkdə ittiham olunan 10 nəfərlik dəstə üzvünün - Vilayət Həsəni, Malik Musayev, Samir Həşimov, Vasif Hacıyev, İlkin Babazadə, Mehman Balakışiyev, Azər Qəmbərov, Vüsal Bayramov, Vüqar Dursunəliyev, Elvin Dursunəliyevin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

Virtualaz.org saytının xəbərinə görə, məhkəmə iclasına hakim Ramella Allahverdiyeva sədrlik edib.

Prosesdə prokuror təqsirləndirilən 10 nəfərdən 9-nun hərəsinə 15 il iş istəyib. Prokuror tək cəza Elvin Dursunəliyevə 5 il həbs cəzası istəyib. Bu da onun azyaşlı olması ilə bağlıdır. E.Dursunəliyevin 15 yaşı var. Vəkilər müdafiə çıxışı ediblər.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxslər məhkəmə prosesinin ilk günündən İslam dininin qanunlarından başqa heç bir qanun qarşısında mühakimə olunmayacaqlarını və məhkəmə boyunca susacaqlarını bildiriblər.

Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələr və ya qruplar yaratma, eləcə də onların yaradılmasında və fəaliyyətində iştirak etmə, onları silahla, döyüş sursatı ilə, partlayıcı maddələrlə, hərbi texnika ilə, yaxud əsgəri ləvazimatla təchiz etmə, habelə tərbiyə etmək və zifətini daşıyan şəxs kimi yetkinlik yaşına çatmayan şəxsi ağır cinayətin törədilməsinə cəlb etmə və başqa hüquqazidd əməllərinin törədilməsinə görə ümumilikdə 26 nəfər saxlanıb.

Bu gün Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində yerləşən qədim Şuşa şəhərinin Ermənistan tərəfindən işğal olunmasından 23 il ötür. 1992-ci il mayın 8-də Azərbaycanın bu qədim, zəngin tarix və mədəniyyətə malik şəhərinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən ələ keçirilməsi ilə Dağlıq Qarabağın işğalı başa çatdırılıb.

Bununla ermənilər bölgənin Azərbaycandan faktiki qoparılmasına nail olublar. Şuşanın işğalı nəticəsində 480 günahsız vətəndaş qətlə yetirilib, 600 nəfər yaralanıb, 22 min nəfər öz tarixi ata-baba yurdundan didərgin düşüb. Əsir götürülmüş 68 soydaşımızın taleyi barədə bu günə qədər məlumat yoxdur. İşğal nəticəsində Şuşadakı çoxlu sayda tarixi-mədəniyyət abidələri düşmən tərəfindən talan edilib. Bu siyahıya Xan mağarası, Qaxal mağarası, Şuşa qalası da daxil olmaqla, bütövlükdə 279 dini, tarixi və mədəni abidə daxildir. Ermənilər Azərbaycana məxsus olan bir çox abidənin məhv edilməsinə və ya erməniləşdirilməsinə nail olublar, bu prosesi hələ də həyata keçirməkdədirlər. Qədim Şuşa Məscidinin üzərindəki Azərbaycan milli memarlıq ornamentlərinin silinərək erməniləşdirilməsinin həyata keçirildiyi barədə bugünlərdə xəbərlər yayılıb.

Ermənilər Şuşada 7 məktəbəqədər uşaq müəssisəsini, 22 ümumtəhsil məktəbini, mədəni-maarif, kənd təsərrüfatı texniyklərini, 8 mədəniyyət evini, 14 klubu, 20 kitabxanını, 2 kinoteatrı, 3 muzeyi, Şərq musiqi alətləri fabrikinə dağıdıblar. Ümumilikdə 1992-ci il mayın 8-də Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Şuşanı işğal etməsi nəticəsində Azərbaycanın 289 kvadrat kilometr ərazisi ermənilərin nəzarətinə keçib. İşğalçı Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan əraziləri içərisində ən sıx sünü məskunlaşdırma da məhz Şuşada tətbiq edilməkdədir. Şuşanın azad olunması gecikdikcə, işğalçılar bu qədim Azərbaycan şəhərində erməni ailələrinin məskunlaşdırılmasını davam etdirirlər. Yayılan informasiyalara görə, artıq Şuşada 5 mindən artıq erməni məskunlaşdırılıb. Proses davam etdirilir.

Şuşanın işğalından daha bir il keçdi

23 ildir erməni işğalında olan qədim Azərbaycan şəhərinin azad olunması yubandıqca ermənilərin məskunlaşdırılması genişlənir

məni məskunlaşdırılıb. Proses davam etdirilir.

Bu qədim və strateji əhəmiyyətli şəhərimizin ələ keçirilməsi ilə bağlı mübahisələr isə hələ də davam edir. Şuşanın işğalı Rusiya ordusunun bilavasitə dəstəyi ilə reallaşması, Azərbaycanın ozamankı rəhbərliyinin məsuliyyətsizliyi, silahlı qüvvələr daxilində pərakəndəlik, müdafiə işinin düzgün qurulmaması və s.lə əlaqələndirilir.

Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin liderlərindən biri, AXC hakimiyyəti dövründə daxili işlər naziri postunu tutmuş İsgəndər Həmidov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Şuşanın işğalında AXC-nin günahlandırılmasını absurd adlandırıb. O zaman müdafiə nazirinin Rəhim Qaziyev olduğunu, eyni zamanda AXC-nin silahlı birləşmələrinin olmadığını qeyd

edən sabiq nazirin fikrincə, Şuşanın işğalına səbəb olan bir neçə xüsusi səbəblər olub: "Xalq Cəbhəsi həmin vaxt hakimiyyətdə deyildi, AXC-yə məxsus silahlı birləşmələr də yox idi. O zaman biz Azərbaycanın milli-azadlıq hərəkatında iştirak edirdik. Şuşanın işğalına yol Ramiz Qəmbərov şəhid olandan sonra başladı.

Ramiz Qəmbərov AXC-nin yerli şöbəsinin sədri idi, eyni zamanda Şuşanın müdafiəsinə rəhbərlik edirdi. Onun şəhid olmasından sonra Şuşanın müdafiəsi xeyli zəiflədi, pərakəndəlik yaranırdı. Şuşada iki əsas yüksəklik vardı. Birinci Böyük Kirs və Kiçik Kirs dağları, ikincisi isə Daşaltı yüksəkliyi idi. Bizimkiler Kirs yüksəkliyini itirəndən sonra Şuşanın müdafiəsi xeyli zəiflədi. Yalnız şuşalılardan qəhrəmancasına müqavimətini nəticəsində Şuşa bir müddət

davam götürə bildi. Bizim o zaman Müdafiə Nazirliyinə, Şuşa birləşməsinə təsirimiz yox idi. Amma Şuşa və digər bölgələrin müdafiəsi üçün burdan çoxlu sayda silah və sursat alaraq rəhmətlik Tahir Məmmədov, Qabil Məmmədov, Mehdi Mehdiyev vasitəsilə Şuşaya, Laçına göndərdik". İ.Həmidov deyir ki, yerli özünümüdafiə qüvvələri arasında xeyli dərəcədə pərakəndəlik, eyni zamanda həmin vaxt dövlətə rəhbərlik edən şəxsin siyasi nüfuzunun az olması işğalı şertləndirən amillərdən olub.

Bu gün Şuşa Şəhər İcra Hakimiyyəti və Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcması İctimai Birliyi, ictimaiyyət nümayəndələri Şuşanın işğalının 23-cü ildönümünü münasibətilə Şəhidlər Xiyabanında anım mərasimi keçirəcək.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Prokuror İŞİD-çilərə 140 il iş istədi

Yalnız azyaşlı olduğu üçün Elvin Dursunəliyev ən az cəza ala bilər

Bunlardan digər təqsirləndirilən şəxslər - Vilayət Həsəni, Malik Musayev, Vasif Hacıyev, İlkin Babazadə, Mehman Balakışiyev, Ruslan Mustafayev, Namiq Məmmədov, Fərid Muradov, Tural Həsənov, Elvin Əliyev, Təriyel Mustafayev, Azər Qəmbərov, Vüsal Bayramov, Samir Həşimov, Nicat Abbasov, Hüseyn Məmmədov, Ruslan Cəfərov, Sənan Baxışov, Eldost Quliyev, Məmmədşah Məmmədəliyev, Əhməd Həsənov və Maarif Mərdanov 2013-cü ildən 2014-cü ilin müxtəlif aylarında Suriya Ərəb Respublikasının ərazisində həmin dövlət

tin və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələrin fəaliyyətində iştirak ediblər.

Vüqar Dursunəliyev tərbiyə etmək vəzifəsini daşıyan şəxs kimi yetkinlik yaşına çatmayan şəxsi ağır cinayətin törədilməsinə cəlb edib. Belə ki, Vüqar Dursunəliyev yetkinlik yaşına çatmayan oğlu, 1998-ci il təvəllüdü Elvin Dursunəliyevdə radikal dini baxışların daha da möhkəmləndirilməsi məqsədilə onda Suriyada fəaliyyət göstərən qanunsuz silahlı birləşmələrin tərkibində iştirak etmək arzusu ya-

radaraq, Elvini həmin silahlı birləşmələrin tərkibinə qoşulmaqla ağır cinayət törətməsi üçün bütün nəqliyyat xərclərini ödəməklə Suriyaya göndərib.

15 yaşlı Elvin Dursunəliyev də 2013-cü ilin dekabrın-

dan 2014-cü ilin aprelində Suriya Ərəb Respublikasının ərazisində həmin dövlətin və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmənin fəaliyyətində iştirak edib.

AzTV sədrinin müavini işdən çıxmasının əsl səbəbini açıqladı

"Yalvarırdım ki..."

"Mənim çox pis xəstəliyim var, buna görə özüm yalvarırdım ki, məni vəzifədən azad edin". Bu sözləri prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti sədrinin radio üzrə müavini vəzifəsindən azad edilən Cavanşir Cahangirov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib.

O qeyd edib ki, mətbuatda onun adından yayılan məlumatlar yalandır və AzTV sədri Arif Alişanovla aralarında heç bir narazılıq olmayıb: "Mən xəstəyəm. Mənim vəzifədən çıxarılmamı nə ilə bağlamaq düzgün deyil. Kimsə çıxdı, mən müavin oldum, indi mən çıxdım, başqası məni əvəz edəcək. 6 ildir həmin vəzifədə işləyirəm. İndi də vaxt çatmışdı və çıxdım. Ömürlük vəzifədə qalmalı deyildim ki... Mənim xüsusi bir narazılığım yoxdur ki, məni çıxarıblar, belə bir söhbət yoxdur. Mən 1982-ci ildən orda çalışıram. 1989-cu ildən müxtəlif redaksiyalarda baş redaktor olmuşam. Mənim çox pis xəstəliyim var, buna görə özüm yalvarırdım ki, məni vəzifədən azad edin. Bizi prezident təyin edir, buna görə də özümüz çıxma bilmirik. Məcbur idilər ki, məni prezident sərəncamı ilə azad ələsinlər. Mən düz 5 aydır ki, yataqdayam. Mənim AzTV sədri ilə aramda narazılıq olmasına gəlincə, mətbuata belə bir söz deməmişəm. Bu yalan söhbətdir. Mən neçə gündür ki, sistem altındayam, danışmağa da çətinlik çəkirəm".

Qeyd edək ki, Cavanşir Cahangirov ötən gün aznews.az-a açıqlamasında bildirmişdi ki, bir müddət öncə sədrə münasibətində soyuqluq yaranıb və vəzifədən çıxarılacağını gözləyirmiş: "Artıq bir aya yaxın idi ki, sədrə münasibətlərimiz korlanmışdı. Buna görə də bildirdik ki, bizi vəzifəmizdən azad edəcək".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Avropa Oyunları ərəfəsi hakimiyyətin xoşməramlı jesti

İqtidar bu ayın sonunda siyasi baxışlarına görə həbs edilən, beynəlxalq təşkilatların vicdan məhbusu elan etdikləri dustaqları azad etməyə qərar verib. Bu sensasion məlumatı redaksiyamıza verən mənbənin dediyinə görə, hakimiyyət Avropa Oyunları ərəfəsi bu addımı atmaqla böyük idman bayramını siyasiləşdirmək cəhdlərinin qarşısını almaq istəyindədir.

Çünki beynəlxalq hüquq-müdafie təşkilatları Avropa Oyunları yaxınlaşdıqca siyasi dustaqlar məsələsindən iqtidara qarşı ciddi əks-təbliğət kimi istifadə edirlər ki, bu da istər-istəməz yarışların xoş ovqatını korlaya bilər.

Doğrudur, hakimiyyət təmsilçiləri qeyd edirlər ki, ölkədə siyasi baxışları, yaxud fikrini ifadə etdiyinə görə heç kim həbs edilməyib və hazırda azadlıqdan məhrum edilmiş bəzi ictimai fəal şəxslər isə yalnız konkret törətdikləri əməllərə görə cəzalandırılıblar. Ölkə başçısı İlham Əliyev də dəfələrlə vurğulayıb ki, heç kim Azərbaycanla şərtlə, təzyiqlə danışa bilməz. Ölkədə hər hansı bir problem varsa, o ölkə daxilində müzakirələrlə həllini tapa bilər.

Yeri gəlmişkən, aprelin 24-də İrəvandan Bakıya gələn Fransa prezidenti Fransua Olland Leyla Yunusla bağlı məsələni yenidən gündəmə gətirmişdi. Fransanın "Radio France International" (RFI) radiostansiyası da təsdiqləmişdi ki, Leyla Yunusla bağlı mövzu qaldırılıb. "Lakin Fransa Respublikasının rəhbəri növbəti dəfə Azərbaycan hakimiyyətindən belə cavab eşitdi ki, məhkəmələr müs-

İqtidar məşhur dustaqları azad etməyə hazırlaşır

Tofiq Yaqublunun, REAL həmsədri İlqar Məmmədovun, NIDA-çıların və QHT rəhbərlərinin azadlığa buraxılacağı deyilir; Yunusların, Rauf Mirqədirovla Xədicə İsmayılın barəsində həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi də gündəmədədir...

təqildir, onların qərarına müdaxilə edilməsi mümkün deyil və ölkədə siyasi məhbuslar yoxdur", deyərək RFI bildirib.

İctimai fəal Bəxtiyar Hacıyevlə bağlı hətta o zaman ABŞ dövlət katibi vəzifəsini tutan Hillari Klinton, eləcə də bir neçə konqresmen müraciət etsə də, yalnız onun özü prezidentə müraciət etdikdən sonra Ali Məhkə-

mə onun şərti azadlığa buraxılması barədə qərar vermişdi. Bu faktlar da bir daha göstərir ki, iqtidar siyasi dustaq məsələsində "xarici faktora" olduqca neqativ yanaşır və bu kimi tələb və xahişləri adətən qəbul etmir. Əgər mənbəmizin bu barədə israrlı xəbəri doğrudursa, bu həm də o anlama gəlir ki, iqtidar yalnız özü lazım bildikdə kimlərin azadlığa

buraxılacağına qərar verir.

Xəbərlərə görə, İsmayılın işinə görə həbs olunan Müsavat Partiyası başqanının müavini Tofiq Yaqublunun, REAL həmsədri İlqar Məmmədovun, NIDA-çıların, QHT rəhbərlərinin azadlığa buraxılacağı gözlənilir. O cümlədən işləri hələ istintaqda olan Yunusların, Rauf Mirqədirovla Xədicə İsmayılın barəsində də həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi, yalnız onlardan hansısa birinin istisnası ilə, gündəmədədir. Xatırladaq ki, mart ayında imzalanən əfv sərəncamı ilə vicdan məhbusları Bəşir Süleymanlı (Demokratiyanın Tədrisi Mərkəzinin (SMDT) icraçı direktoru), ilahiyyatçı Anar Qasımlı, 2012-ci ildə Təhsil Na-

zirliyinin qarşısında "Hicabə azadlığı" adı ilə keçirilən aksiyada tutulan Ramil Vəliyev və NIDA üzvü Orxan Əyyubzadə azadlığa buraxılıblar.

Xatırladaq ki, yuxarıda adları sadalanan məhbusların bir çoxunun azadlığa buraxılması üçün onların adından əfv müraciətləri də var.

□ "Yeni Müsavat"

"Dollar krediti" ilə bağlı iclasda nələr oldu?

Mərkəzi Bankın direktoru deyib ki, kreditlərin köhnə məzənnə ilə ödənilməsinə qərar verilsə, ölkənin maliyyə sistemi çökəcək; məhkəmə son qərarını yaxın günlərdə elan edəcək

Mayın 7-də Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun iclası keçirilib. Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayevin sədrliyi ilə keçirilən iclas kredit borclarının hansı məzənnə ilə qaytarılması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) və Göyçay Rayon Məhkəməsinin müraciətinə həsr olunub.

İclasda Ombudsman Apas Məhkəməsinin hakimi Elxan ratının nümayəndəsi Mahir Babayev, ekspert qismində Məmmədov, Göyçay Rayon BDU-nun dosenti Azad Tal-

bov, Ali Məhkəmənin hakimi İlqar Dəmirov, Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Mehdi Əsədov, Mərkəzi Bankın baş direktoru Rəşad Orucov, Milli Məclisin şöbə müdiri Rövşən Muradov iştirak ediblər.

Məhkəmədə tərəflər və ekspertlər dinlənilib. Plenumda Mərkəzi Bankın direktoru Rəşad Orucov çıxış edib. Marja.az-ın xəbərinə görə, Rəşad Orucov "Konstitusiyaya Məhkəməsi dollarda olan kreditlərin köhnə məzənnə ilə ödənilməsinə ehtiva edən qərar qəbul edərsə, bu, Azərbaycanın maliyyə sisteminin çökməsinə səbəb ola bilər" deyib. Mərkəzi Bank rəsmisi qeyd edib ki, "kreditlərin verilməsi" "ödəniş vasitəsi" anlamına gəlmir: "Pul da əşyalardan biridir. Kredit verilməsi, bankın pul mülkiyyətini borcalana istifadə etməyə verməsi deməkdir. Əşyanın valyutasının müəyyən edilmiş

si və ya seçilməsi tərəflərin öz hüququdur. Əgər kredit dollar əşyasında verilibsə, dollarla, manat əşyasında verilibsə, manatla geri qaytarılmalıdır".

Mərkəzi Bankın direktorunun sözlərinə görə, kreditlərin dollarla verilməsi Azərbaycan Konstitusiyasına zidd deyil. Konstitusiyaya görə, Azərbaycan ərazisində yeganə ödəniş vasitəsi manatdır. Ödəniş de-dəkdə alınan mal və xidmətlərin dəyərinin ödənilməsi başa düşülür. Kreditin verilməsi isə pul əşyasından mülkiyyət hüququnun başqasına verilməsidir.

Rəşad Orucov qeyd edib ki, bu gün Azərbaycanda bank sisteminin aktivlərinin 87%-i cəlb edilmiş vəsaitlərdən ibarətdir. Cəlb edilmiş vəsaitlərin böyük hissəsini depozitlər, depozitlərin də böyük bir hissəsini əhalinin əmanətləri təşkil edir: "Bu gün banklarda əhalinin 7,8 milyard manat əmanəti

var. Son vaxtlar bu əmanətlərin böyük bir qismi xarici valyutaya konvertasiya edilib. Əgər ötən ilin sentyabr ayının 1-də banklarda əhalinin əmanətlərinin 37%-i xarici valyutada idisə, bu gün əmanətlərin 67%-i xarici valyutadadır. Əmanətlər qısa bir müddətdə xarici valyutaya çevrilibdir, banklar isə bu vəsaitləri tam yerləşdirə bilməyiblər. Bu səbəbdən də bankların əlavə 800 milyon manat xərcləri əmələ gəlib".

R.Orucov qeyd edib ki, fərqli qərar qəbul edilərsə, bankların itkiləri arta bilər, maliyyə sisteminə sabitlik pozula bilər, bankların müflis olmasının dövlət büdcəsinə hesabına qarşısının alınması gündəmə gəldiyindən əlavə büdcə xərcləri yarana bilər.

Bundan sonra Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev deyib ki, məhkəmə məsələ ilə bağlı yaxın

zamanlarda qərar qəbul edəcək və qərar elan olunacaq.

Qeyd edək ki, fevralın 21-də Mərkəzi Bankın manatın məzənnəsinin devalvasiyası ilə bağlı müvafiq qərarı vətəndaşlar arasında bir sıra suallar yaradıb. Bir müddət əvvəl Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) və Göyçay Rayon Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin bəzi maddələrinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına uyğunluğunun yoxlanılması, habelə həmin məəcəllənin 439.1-ci, 439.2-ci və 439.7-ci maddələrinin şərh edilməsi üçün Konstitusiyaya Məhkəməsinə müvafiq olaraq sorğu və müraciət göndərib. Eyni zamanda Mülki Məcəllənin bəzi maddələrinə aydınlıq gətirilməsi də soruşulub.

□ RÖYA

"Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti institutlarına, KİV-lərə və QHT-lərə yaratdığı sərbəst və azad mühitə, göstərdiyi maddi və mənəvi dəstəyə, dünyanın global informasiya vasitələrinə, aparıcı xarici mətbuat orqanlarına və nümayəndəliklərinə yaratdığı əlverişli şəraitə görə dünyada siyasi plüralizmin hökm sürdüyü bir dövlət imici qazanıb".

"Trend" in məlumatına görə, bu barədə Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Heydər Əliyevin anadan olmasının 92-ci ildönümünə həsr edilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkil etdiyi "Azərbaycan müasir dünyada" adlı konfransda çıxışı zaman deyib.

Azərbaycanın uğurlu neft strategiyasından danışan Ə.Həsənov qeyd edib ki, hazırda Azərbaycan Xəzər Dənizinin digər sahilində yerləşən Qazaxıstan və Türkmənistanla birlikdə üçüncü minillikdə Avropanın artan enerji tələbatının ödənilməsi və dünyada enerji təhlükəsizliyinin təminatı sahəsində ən əlverişli və ümidverici tərəfdaş hesab olunur.

O qeyd edib ki, dünyada alternativ enerji mənbəyi hesab olunan Xəzər regionunda neft-qaz istehsalı ilə bağlı əsas risklərdən biri məhsulun dünya bazarına təhlükəsiz və sərbəst marşrutlarla çıxarılması ilə bağlıdır: "Bu anlamda Azərbaycanın özünün və tərəfdaşlarının hasil etdiyi neft-qaz məhsullarının xarici bazarlara çıxarılması, ixrac marşrutlarının şaxələndirilməsi sahəsində

Bu gün MDB-nin qeyri-formal sammiti olacaq

Mayın 8-də Moskvada MDB-nin qeyri-formal sammiti olacaq.

Virtualaz.org saytı xəbər verir ki, Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov Qələbənin 70 illiyi ilə bağlı keçiriləcək tədbirlərə qatılmaq üçün Moskvaya səfər edəcək MDB dövlət başçılarının mayın 8-də axşam qeyri-formal toplantı keçirəcəklərini açıqlayıb.

Lakin sammit qeyri-formal olmaqla yanaşı, həm də yarımcı olacaq. Belə ki, Ukrayna, Moldova, Özbəkistan prezidentləri bu sammitdə iştirak etməyəcəklər. MDB-nin sonuncu sammiti 2014-cü ilin oktyabrında olub.

Peskovun bildirdiyinə görə, Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko da MDB sammitinə qatılacaq, ancaq həmin axşam Minskə dönəcək və mayın 9-da keçiriləcək parada qatılmayacaq. Çünki Lukaşenko Minskə Belarus ordusunun paradını qəbul etməlidir.

Əli Həsənov ölkəmizin dünyadakı artan rolundan danışdı

"Azərbaycan bir-biri ilə toqquşan iki hərbi blokun - NATO və KTMT-nin mövcudluğunu nəzərə alaraq tarazlı siyasət aparmağa üstünlük verib"

Xəzər ölkələri içərisində həm Qazaxıstandan, həm də Türkmənistandan daha əlverişli vəziyyətdədir. Onlarla müqayisədə ölkənin enerji ixracı riskləri çox aşağı səviyyədədir".

PA rəsmisi bildirib ki, Avrasiyanın ən tranzit ölkələrindən biri olaraq, Azərbaycan Şərqi-Qərbi ticarət enerji, yanacaq və nəqliyyat kommunikasiya əlaqələrinin mərkəzində dayanır. Bu mövqe getdikcə güclənir.

Ə.Həsənov bildirib ki, Azərbaycan regionunda yürütdüyü balanslı təhlükəsizlik siyasəti ilə həm Avroatlantik təhlükəsizlik strukturları, həm də regionun aparıcı dövlətləri ilə hərbi geostrateji tərəfdaşlıq xətti yürütməklə dünyanın və regionun təhlükəsizlik maraqlarında ciddi fiqura çevrilib: "Keçən dövrdə Azərbaycan Cənubi Qafqazda və Avrasiya məkanında bir-biri ilə toqquşan iki hərbi blokun - NATO və KTMT-nin mövcudluğunu nə-

zərə alaraq davamlı, tarazlı siyasət aparmağa üstünlük verib. Mütəxəssislər hesab edir ki, Azərbaycanın bu siyasəti Cənubi Qafqazın mövcud reallığına tam adekvatdır".

Ə.Həsənov deyib ki, Azərbaycanın global və regional geosiyasi çəkisini artıran başlıca amillərdən biri də onun müstəqil bir dövlət olaraq tam formalaşması, özünü təmin edən milli iqtisadiyyata, maddi, mənəvi və insan resurslarına, milli vətəndaş birliyinə, xalq tərəfindən dəstəklənən milli strategiyaya, güclü ordu və müdafiə potensialına və s. zəruri təsəvvürlərə malik olması və bütün bunlara söykənərək müstəqil daxili və xarici siyasət yürütməsidir.

Ə.Həsənov qeyd edib ki, Azərbaycan regionunda yürütdüyü balanslı siyasəti ilə həm avroatlantik təhlükəsizlik strukturları, həm də regionun aparıcı dövlətləri ilə hərbi-geostrateji tərəfdaşlıq xətti yürütməklə dünyanın və regionun təhlükəsizlik maraqlarında ciddi fiqura çevrilib: "Keçən dövrdə Azərbaycan Cənubi Qafqazda və Avrasiya məkanında bir-biri ilə toqquşan iki hərbi blokun - NATO və KTMT-nin mövcudluğunu nə-

kəsizlik maraqlarında ciddi amilə çevrilib: "Hazırda Azərbaycanın əksər xarici və region ölkələri ilə yaxşı tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq münasibətləri var. ABŞ, Avropa Birliyi ilə yanaşı, Azərbaycan Xəzər-Qara dəniz hövzəsi, Orta Asiya, Yaxın Şərqi, 2012-ci ildən Qoşulmama Hərəkatına üzv olduqdan sonra isə bir sıra Cənubi Amerika ölkələri ilə tərəfdaşlıq əlaqələri yaradıb. Ətraf ölkələrdən onun yalnız Ermənistanla Dağlıq Qarabağla bağlı münasibətləri və problemləri mövcuddur. Xəzər hövzəsi ölkələri içərisində Türkmənistan və İranla Xəzər dənizindəki sektor bölgüsü və bezi yataqların mənsubiyyəti ilə bağlı müəyyən problemlər olsa da, hazırda bu ölkələrlə bütün digər sahələr üzrə dostluq və tərəfdaşlıq münasibətləri hökm sürür. Azərbaycanın əlverişli coğrafi durumu, müstəqil siyasəti, iqtisadi potensialı geosiyasi dəyərini daha da artırır. Təsədüfi deyil ki, ekspertlər Bakını "Humanitar Davos" adlandırırlar. Azərbaycan məscidin, kilsənin və sinaqoqun heç bir qısqanclıq, narahatlıq olmadan yan-yanı fəaliyyət göstərdiyi, çoxsaylı milli və etnik azlıqların sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşadığı ən nadir tolerant ölkələrdən biridir. 2012-ci ildə "Eurovision" mahnı müsabiqəsini, çoxsaylı beynəlxalq idman yarışlarını yüksək səviyyədə təşkil edən Azərbaycan artıq 2015-ci ildə I Avropa Oyunlarını keçirməyə hazırlaşır".

Abutalıbov Bakı sakinlərini və qonaqları Gül bayramına çağırır

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) paytaxt sakinlərini və ölkəyə gələn qonaqları müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi və qurucusu, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 92-ci ildönümü münasibətilə keçiriləcək Gül bayramına dəvət edir.

Virtualaz.org BŞİH-ə istisna olmaqla Həmin gün saat 21:00-da nadən bildirir ki, Gül bayramı Dənizkənarı Milli Parkda mayın 10-da Heydər Əliyev konserti və atəşfəşanlıq Sarayının qarşısındakı Heydər Əliyev Parkında keçiriləcək. Xatırladaq ki, Bakı Şəhər

Hacıbala Abutalıbov

İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbovdur.

"Qarayaxma kampaniyası çox utancverici prosesdir"

"Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində Azərbaycana qarşı aparılan qarayaxma kampaniyası çox utancverici prosesdir. İndiki dövrdə bütün proseslər açıq, şəffaf olmalıdır. Çox təəssüflər olsun ki, tarixdə ilk dəfə Azərbaycanın Avropa Oyunlarını keçirməyi üzərinə götürdüyü halda ölkəmizə qarşı belə kampaniya aparılır", - Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini Novruz Məmmədov I Avropa Oyunları ərəfəsində Azərbaycana qarşı aparılan qarayaxma kampaniyasına münasibət bildirərək deyib. N.Məmmədov əmindir ki, bu cür addımlar onlara başucalığı gətirməyəcək və nəşə əldə edə bilməyəcəklər.

"Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət kursu var. Biz bütün dövlətlərlə bərabər, qarşılıqlı, faydalı əməkdaşlıq qurmaq üçün addımlar atırıq. Azərbaycan bundan başqa variantlara gedən deyil" deyərək vurğulayıb.

□ "Turan"

Maliyyə amnistiyası lazımdır?

Azər RƏŞİDOĞLU

Qərbi ölkələri Azərbaycanda yeni əmlak bölgüsü ehtimalına ehtiyatla yanaşır. Ayrı-ayrı oliqarxların belə bir mümkün savaşa iştirakı isə problemi daha da dərinləşdirir. Bu baxımdan, ölkədə maliyyə amnistiyasının elan olunması ciddi müzakirə predmetinə çevrilməkdədir.

Xatırladaq ki, 1992-ci ilin yayında Əbülfəz Elçibəy maliyyə amnistiyası elan etmişdi. Amma o zaman aktın tətbiqinin monitorinqi aparılmamışdı. Təxminən eyni addım Heydər Əliyevin prezidentliyi dövründə də atılmışdı. Onda da monitorinq "unudulmuşdu". Odur ki, hər iki önəmli siyasi gedişlər uğursuzluğa düşürdü. Birincisi, Elçibəyin maliyyə amnistiyası pozitiv olsa, əslində vaxtından əvvəl atılmış addım idi. Azərbaycanda "ilkın kapital yığılı" prosesi yeni başlamışdı. Ölkədə böyük pullar yox idi. Böyük maliyyə olmayan yerdə isə böyük korrupsiya hallarından danışmaq yersiz idi. Odur ki, verilən amnistiyanın da səmərəsi olmadı.

Hazırda ölkədə 1992-ci ilə müqayisədə xeyli dərəcədə çox pul var. Lakin bu mərhələdə də maliyyə amnistiyası uğursuzluğa məhkumdur. Ən əsas səbəb də ondan ibarətdir ki, Azərbaycan vətəndaşı rüşvətə vərmiş edib. Mövcud şərait, ilk növbədə qanunlar, yeni vergilər, gömrük tarifləri və hamımızın bildiyi "Azərbaycan gerçəkləri" insanları rüşvətə vadar edir. Yəni Azərbaycanda reallıq ondan ibarətdir ki, rüşvətsiz böyük sərvət sahibinə çevrilmək mümkün deyil. Sanki Azərbaycanda iki yol var - ya lümpənə çevrilməlisən, ya da rüşvət almalsan. Bunun qarşısını almaq üçün iqtisadi fəaliyyəti reqlamentləşdirən qanunlarda ciddi islahatlar həyata keçirilməlidir.

Ən böyük problem isə dövlətin idarə edilməsi sistemindədir. Heç kimə sirr deyil ki, Azərbaycanda iri şirkətlərin əksəriyyəti hakim siyasi elitanın nəzarətindədir. Bir neçə ailə özünü ölkənin bütün var-dövlətinin şəriksiz sahibi sayır. Bir sözlə, vəziyyət ürəkəçən deyil.

Büdcə vəsaitlərinin birbaşa talan edilməsi, dövlət sifarişlərinin proteksiya ilə verilməsi, inhisarçılıq, ədalətli rəqabət üçün şəraitin olmaması və sairə iqtisadi azadlığın qarşısını alır. Bütün bunlara şərait yaranan isə hakimiyyət üzərində mütləq inhisardır. Məlumatların təhlili göstərir ki, ölkədə qeydiyyatdan keçən yeni şirkətlərin tam əksəriyyəti bir qrup şəxs tərəfindən təsis olunur.

Belə ki, Azərbaycanda bütün mal çeşidləri müəyyən şəxslərin inhisarındadır və onların nəzarətindən kənarda heç kəs ölkəyə mal gətirə bilməz. Qurama şirkətlərin üzərindən ötürülən mallar üzrə ödənilən əlavə dəyər vergisi sonrakı mərhələdə nağdlaşdırılaraq mənimənilir.

Deməli, iqtidar etiraf, "özünü bağışlamaq" və özünü cəmiyyətə bağışlatmaq gücünə malik olmalıdır. Cəmiyyət də bağışlamaq gücünü özündə tapmalıdır.

Başqa sözlə desək, maliyyə amnistiyası iqtidardan özündən başlamalıdır. Bütün mal-dövlət, mülkiyyət leqallaşdırılmalıdır.

Əks təqdirdə, heç bir gerçək nəticə əldə edilməyəcək. Lakin bu da kifayət deyil. Nəzarət sistemləri, özü də ilk növbədə siyasi iqtidar üzərində effektiv nəzarət sistemləri olmayan ölkələrdə genişmiqyaslı, total korrupsiya, yeni oğurluq qaçılmazdır. Əgər imkan varsa, cəzasızlıq təmin olunubsa, nədən oğurluq etməyəsən? Deməli, bu nəzarət sistemi yaradılmalıdır. Belə bir nəzarət sisteminin yaradılmasının yeganə yolu isə demokratik seçkilərdir. Başqa yol yoxdur, hər halda bu günün şərtləri daxilində çox çətin problemin həllindən söhbət gedir. Bu məqsədə çatmaq üçün çox böyük siyasi iradəyə malik olmaq lazımdır. Əks təqdirdə heç bir islahatdan söhbət gedə bilməz...

Qarayaxma, yoxsa huyuxma kampaniyası?

Samir SARI

I Avropa Oyunlarına sayılı günlər qalır və ölkədə həyəcan getdikcə artır. Hamı Avropa Oyunlarından danışır - nazirlər, deputatlar, məmurlar, jurnalistlər, həkimlər, müəllimlər, tələbələr, taksidürücüləri, hamballar. Bir sözlə, hamı.

Açıqlamalar üst-üstə gəlir. İndi onlardan bir xeyli sitat gətirəcəm.

Baş nazirin müavini Əli Həsənov: "Birinci Avropa Oyunları ərəfəsində bəzi qüvvələrin Azərbaycana qarşı apardığı qarayaxma kampaniyası ölkəmizin gündən-günə nüfuzunun artması ilə bağlıdır. Bu qərəzli mövqelər və aparılan çirkin kampaniya heç bir nəticə verməyəcək".

***

Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini Novruz Məmmədov: "I Avropa Oyunları ərəfəsində hər gün Azərbaycana qarşı qərəzli münasibət müşahidə edirik. Azərbaycana münasibət, Azərbaycanla bağlı atılan addımlar qərəzlidir".

***

Baş nazirin müavini Əli Əhmədov: "Azərbaycana qarşı aparılan qarayaxma kampaniyası "Bakı-2015" ilk Avropa Oyunlarının üzərinə heç bir kölgə sala bilməyəcək".

***

Aydın Mirzəzadə: "İlk Avropa Oyunları anti-Azərbaycan qüvvələrinin planlarına böyük problem yaradır".

***

Parlament sədrinin müavini Ziyafət Əsgərov: "Azərbaycanda keçiriləcək I Avropa Oyunlarını boykot etməyə çağıran bəzi beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatlarına, insanlara sözlü həqiqi mənasında yazığım gəlir. Çünki boykot çağırışları, qarayaxmalar, guya Azərbaycanı gözədən salmağa yönəlmiş çağırışların dövrü artıq keçib".

***

Bahar Muradova: "I Avropa Oyunları ilə əlaqədar beynəlxalq mediada Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyası gedir. Bu gün idman bir sıra dairələrin əlində dostları, millətləri birləşdirən, dostlaşdırən alət kimi yox, siyasi maraqları təmin edən alət kimi istifadə olunur. Hesab edirəm ki, idmanın siyasətə çevrilməyinin qarşısını almaq üçün media öz mövqeyini ortaya qoymalıdır".

***

Deputat Siyavuş Novruzov: "Birinci Avropa Oyunları yaxınlaşdıqca, xaricdən və daxildən olan belə qüvvələrin böhtanlarının sayı artmaqdadır. Lakin hər zaman olduğu kimi, Azərbaycan haqq yolundadır. Təbii ki, bundan sonra da bu yolu davam etdirmək lazımdır".

***

Deputat Hadi Rəcəbli: "Dünyada nə qədər dərd-sər, problem var. Bu problemlərin hamısı yaddan çıxıb, onların yadına Azərbaycanda keçiriləcək I Avropa Oyunları düşüb. Bunun içərisində bir neçə məsələ var. Birincisi, həssəd var. İkincisi, bizim inkişafımızı görməmək var. Üçüncüsü, erməni lobbisinin əl-qol atması var. Bundan başqa, Azərbaycana digər təzyiqlər var".

***

Deputat Fuad Muradov: "Düşmənlər və onların havadarları qarayaxma ilə Azərbaycanı zəiflətməyə nail ola bilməyəcəklər. ... Bu qərəzli mövqə bizim heç bir işimizə təsir etməyəcək. Avropa Oyunları, ümumiyyətlə, bütün regional layihələrimizi gerçəkləşdirəcəyik. Buna heç kim mane ola bilməyəcək".

***

Deputat Azay Quliyev: "Azərbaycan böyük Avropa səviyyəli tədbirə ev sahibliyi edəcək. Əlbəttə, bu oyunların keçirilməsi bir çoxlarını narahat edir. ... Lakin heç də hamı dost deyil. Bizi sevməyənlər də və bu tədbirin Azərbaycanda keçiriləcəyindən qıcıqlananlar da var. Onlar təbii ki, indi ən müxtəlif üsullara əl atırlar, qarayaxma kampaniyasına başlayırlar".

***

Sabiq atıcı Zemfira Məftəhəddinova: "Azərbaycanda keçiriləcək I Avropa Oyunları böyük bir idman bayramı olacaq. Bu, Avropanın idman tarixində ilk hadisədir və deməli, bizim bu yarışlara maksimum hazırlıq səviyyəyəmiz olmalıdır".

Bunlar I Avropa Oyunlarına dair mövqə bildiren mənsəbli şəxslərin dediklərinin cüzi bir hissəsidir. Bununla belə aydın olur ki, bəzi xarici dairələrdə Avropa Oyunlarına görə bizə qarayaxma kampaniyası aparılır, paxıllığımızı çəkənlər, bu uğurumuza görə qıcıqlananlar, əleyhimizə iş görənlər var.

Bu qədər vəzifəli şəxslərin dedikləri havayı ola bilməz. Bir bildikləri var ki, deyirlər. Necə deyirlər, od olmasa, tüstü çıxmaz.

Ancaq maraqlıdır, yüksək mənsəblilər bu qarayaxma kampaniyasını aparılanların adlarını niyə çəkmirlər, niyə mənsəblər göstərmirlər, eynən ümumi danışirlər?

Əgər onlar konkret mənsəblər göstərsələr, hamılıqla o kampaniyaya qarşı çıxarıq, sözlümüzü deyərək.

Yoxsa kənardan elə görünür ki, bizə bir söz deyən yoxdur, öz-özümüze huyuxmuşuq.

Mayın 6-da Müsavat Partiyasının qərarının qarşısında 15-20 nəfərdən ibarət partiya üzvü etiraz aksiyası keçirib. Aksiyada Vurğun Əyyub və digər şəxslərin partiyadan kənarlaşdırılmasına etiraz edilib. İştirakçılar Müsavat Partiyası rəhbərliyinin apardığı siyasətə, üzvlərə qarşı sərt qərarlara etiraz edərək, növbədən kənar qurultayın keçirilməsini tələb ediblər.

Aksiya iştirakçıları, həmçinin Müsavat başqanı Arif Hacıdan və sabiq başqan İsa Qəmbərdən repressiyalara son qoyulmasını tələb edib və hazırkı başqanı istefaya çağırıblar. Aksiya iştirakçıları partiya rəhbərliyinə qətnamə də təqdim ediblər.

Aksiyanın Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə razılaşdırılmış aksiyaya olmamasına baxmayaraq polis heç bir müdaxilə etməyib.

Müsavat Partiyasının sabiq başqanı İsa Qəmbər özünün facebook səhifəsində partiya qərarının qarşısında keçirilən aksiyaya münasibət bildirib: "Zamanında demişdim ki, problem Müsavatın daxilində deyil, rejimlə Müsavat arasındadır. 6 mayda bu bir daha təsdiq olundu. Rejim eyni gündə, eyni saatlarda Müsavata qarşı iki addım atdı: Bir tərəfdən fədakar və mübariz müsavatçı gənc Fərəc Kərimova siyasi sifarişlə 6,5 il cəza kəsdı, digər tərəfdən aylardır davam edən məhkəməyə vaxt tapmayan, amma özlərini müsavatçı adlandıran bir qrupun partiya qarşısında "piketini" təşkil etdi. Nə bu məhkəmədən, nə də Müsavatın tədbirlərindən bir dəfə də olsun süjet hazırlamayan hakimiyyət TV-ləri bu "piketi" gen-bol reklam etdi.

Rejimin Müsavata qarşı qəzəbinin səbəbləri aydındır: Müsavat Partiyasının prinsiplial müxalifət mövqeyi, hakimiyyətin "dialoq" imitasiyasını ifşa etməsi, hakimiyyət üçün çox həssas məsələ olan Avropa Oyunlarının açılış mərasiminin boykot perspektivini gündəmə saxlanması —hakimiyyəti qəzəbləndirən əsas səbəblər budur. "Piketdə" aldananlar ola bilər, amma təşkilatçılar özlərini birmənalı olaraq ifşa etdilər".

Müsavat başqanı Arif Hacı isə bildirib ki, bircə rifahçıların partiya rəhbərliyinə təqdim etdiyi qətnamədə yazılan piketdə iştirak edənlərin partiyadan qovulması üçün yetərli əsasdır.

Müsavat başqanının müavini Elman Fəttah isə partiya qərarı əhəmiyyətli aksiyanın təşkilatçıları agentura şəbəkəsinin üzvləri, iştirakçıları isə xain adlandırır.

O, aksiyada iştirak edənləri partiyaya xəyanətdə ittiham edərək bildirib ki, onlar barədə partiyanın ciddi qərarları olacaq: "Artıq Müsavata qarşı heç kimdə şübhə olmayan tərxiyat fəaliyyətini genişləndirən şəxslərin partiyadan qovulması məsələsini əsaslı şəkildə qaldıracağam. Ümid edirəm ki, digər şəxslər də bu məsələyə partiya maraqları nöqtəyi-nəzərdən yanaşacaqlar. Bu aksiyanın keçirilməsi həmin şəxslərin Müsavatda qalmayacağına sübutdur".

E.Fəttah aksiyada səslənən tələblərə də toxunaraq, partiyadan qovulan şəxslərin bərpə edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu vurğulayıb: "İndiyə qədər cəmi 6 nəfər nizamnamənin tələblərinə uyğun olaraq partiyadan çıxarılb. Düşünürəm ki,

İsa Qəmbərdən Müsavatdakı olaylarla bağlı sərt mövqə

"Rejim özlərini müsavatçı adlandıran bir qrupun partiya qarşısında "piketini" təşkil etdi; "Piketdə" aldananlar ola bilər, amma təşkilatçılar özlərini birmənalı olaraq ifşa etdilər"

bu cür şərtlərdə partiyadan çıxarılmış şəxslərin bərpası mümkün olsun".

Müsavat başqanının digər müavini Səxavət Soltanlı isə bildirib ki, bu insanlarla vidalaşmaq lazımdır: "Bu aksiyanın təşkilatçılarına, ideya müəllifi olan Vurğun Əyyuba özünə hörmət edən heç kim salam belə verməməlidir. Bu gün ifşa prosesinin sonu oldu. Azərbaycanda hakimiyyətin icazəsi olmadan 3 nəfərin bir yerə toplaşması səs-ləndirməsinin mümkün olmadığını hər kəs bilir. Müsavat Partiyasının qarşısında isə hakimiyyətin göstərişi olmadan heç kim toplaşmaq Müsavat Partiyasına əsassız etiraz etməzdi. Özü də Fərəc Kərimli haqqında qondarma məhkəmə hökmü oxunduğu, 6 il 6 ay həbs cəzası verildiyi anlarda. Məlum aksiyanın ideya müəlliflərinin və əsas təşkilatçılarının hakimiyyətlə iş birliyində olması mənə də şübhə doğurmur".

Aksiyaçıların təqdim etdiyi qətnamədə nələrin yazıldığına gəlincə, S.Soltanlı bildirdi ki, onlar partiyayı Ədliyyə Nazirliyi ilə hədələyiblər. Arxalarında hakimiyyətin durduğunu, bu işdə hakimiyyətə arxalandıqlarını gizlətməyiblər: "Hakimiyyətin maraqlarını təmsil edənlər faktiki olaraq, Müsavata qarşı olduqlarını göstərirlər. Arif bəy də yəqin açıqlamasında bunları nəzərdə tutub".

Müsavat Divanının üzvü Vəfa Cümşüdlü isə bildirib ki, rifahçılar Müsavata qarşı qurum yaratdıqlarını bir daha təsdiq etdilər: "Artıq yollarımız ayrıldı!"

Demokratiya və Rifah Hərə-

dəvətinə sayğısızlıq göstərdiyinə görə partiyadan xaric ediblər. Bu da heç bir nizamnamə qaydalarına və insanlığa yaraşmayan bir hərəkətdir".

Partiyaya üzvlük haqqı ödəməməsi məsələsinə gəlincə, V.Əyyub qeyd edib ki, bu günə kimi heç kim ondan üzvlük haqqı istəməyib: "Mənim partiyanın illər boyu təşkilatlanması və inkişafı üçün xərclədiyim şəxsi vəsaitləri heç ömür boyu üzvlük haqqı verə bilməzlər".

Müsavat Meclisinin sədri

Nüşabə Sadıqlı isə bildirib ki, partiyanın qərarının qarşısında keçirilən aksiyaya müsavatçılığa yaraşmayan bir hərəkət idi: "Aksiyanın keçirilməsinə görə üzülürəm. Çünki fərqli ideoloji müstəvidə olan siyasi partiyalar bizdənin qarşısında piket keçirib öz etirazını bu cür bildirir. Dünyə aksiyasının keçirilməsi bir daha göstərdi ki, orda olan insanlar bizdə deyil. Amma Vurğun Əyyubun agent olması haqqda əlimdə heç bir informasiya yoxdur. Bu məsələni təsdiq edə bilmərəm. Əgər bu işlərə Vurğun bəy rəvac verirsə, bu işlərin başında o durursa, buna çox üzülürəm. Bir insan partiyanın tədbirlərində iştirak etməyirsə, özəyin verdiyi tapşırıqları yerinə yetirmirsə, özünü müsavatçı, partiyanın strukturlarını legitim hesab etməyirsə, partiyadan çıxarıla bilər. Vurğun bəyin üzvlükdən çıxarılması özəyin verdiyi qərardır. Onların buna haqqı var".

Nüşabə Sadıqlı vurğulayıb ki, Arif Hacı səs çoxluğu ilə seçilən başqandır və Müsavat heç vaxt təzyiqlərlə idarə olunan bir siyasi partiya olmayıb. 5-10 nəfərin istəyi ilə Müsavat idarə oluna bilməz. Müsavatçıların böyük əksəriyyəti Arif bəyi seçiblər, onu dəstəkləyirlər və onun arxasındadırlar.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

KXCP-də kurioz olay

Mayın 6-dan 7-nə keçən gecə Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının (KXCP) mərkəzi qərarının üzərindəki dövlət bayrağı və bayrağın yerləşdirildiyi lövhə oğurlanıb.

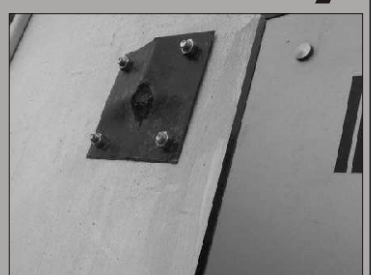
Bu barədə müsavat.com-a KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu məlumat verib.

Onun dediyinə görə, mayın 7-də səhər saatlarında qərargaha gələrkən bayrağın və lövhənin yerində olmadığını görüb və dərhal polisə müraciət edib: "Hazırda polis əməkdaşları hadisə yerindədir, təhqiqat işləri aparılır".

X.Teyyublu deyib ki, artıq üçüncü dəfədir belə bir hadisə ilə üzləşirlər. Amma bunu kimin etdiyini müəyyənləşdirmək hələ də mümkün olmayıb.

X.Teyyublu onu da vurğulayıb ki, bayrağın qərarının öndən götürülməsini dövlət bayrağımıza və KXCP-yə qarşı tərxiyat, hörmətsizlik hesab edirlər.

Xatırladaq ki, Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Mir-mahmud Mirəlioğludur.

Ermenistan prezidenti Serj Sarkisyan ABŞ-da işgüzar səfərdədir. İnformasiya qaynaqlarının bildirdiyinə görə, düşmən ölkə başçısının okeanın o tayında görüşləri Senatdan başlayıb. Həmin görüşdə senatorlar - Con Makkeyn, Cek Rid, ermənilərin köhnə dostu Robert Menendes və respublikaçı çoxluğun lideri Mitç Makkonnell olublar.

Bundan sonra Sarkisyan ATƏT-in Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri Ceyms Uorliklə bir araya gəlib. Səfər çərçivəsində həmçinin ABŞ-la Ermənistan arasında ticari xarakterli bəzi anlaşmalar imzalanıb. Əsas hədəf isə təbii ki, mayın 7-də Vaşinqtonda ABŞ-ın erməni icmasının təşkil elədiyi saxta soyqırımın 100 illik anım mərasiminə qatılmaq olub.

Məsələ ondadır ki, erməni lobbisi bu tədbirə prezident Barak Obamanı da dəvət etmişdi. Lakin bəlli olub ki, mərasimə vitse-prezident Co Bayden qatılacaq, prezident Obama isə törənə gəlməyəcək. Bununla da Serjin heç olmasa, 1-2 dəqiqəyə Obama ilə təmasda olub poza vermək, şəkil çəkdirib Azərbaycan və Türkiyə liderləri qarşısında şəllənmək arzusu üreyində qalıb.

Amma Sarkisyan Ağ Evə coğrafi baxımdan o qədər yaxınlaşmışdı ki... İş ondadır ki, Kapitolu təpəsində ABŞ Konqresi ilə yanaşı, onun cəmi bir neçə yüz metrliyində Ağ Ev də yerləşir. Təbii ki, Sarkisyan həmin Evin sahibi Barak Obama ilə görüşə can atıb, üreyindən belə istək yüzdə yüz keçib, necə deyərler, Konqresdə iken gözü təpənin o tayında qalıb.

Ardınca isə onun Amerika prezidentini ilə "soyqırımın" yubiley mərasimində görüş imkanı sıfırlanıb. Görünür, cənab Obama törənə qatılmaqla işğalçı ölkənin başçısı ilə üz-üzə gəlmək

Sarkisyan Vaşinqtonda

"qapı arxasında" saxlanıldı

Moskva paradına Amerikadan yollanmaqla Putinə özünəməxsus mesaj aparan Ermənistan prezidentinin Obama ilə görüş arzusu üreyində qaldı; Ağ Ev başçısı ABŞ-dakı "soyqırım" törənini də boykot elədi...

istəməyib. Sözsüz ki, bunun mühüm səbəblərindən biri Türkiyəni qıcıqlandırmamaq istəyi olub. Burdaca yada salmaq ki, Fransada erməni lobbisinin təşkil elədiyi analoji tədbirə prezident Fransua Olland şəxsən təşrif buyuraraq nitq söyləmiş, "genosid" sözünü işlətməmiş, bir daha öz ölkəsinin məsələdə anti-Türkiyə mövqeyini ortaya qoymuşdu.

Beləcə, Serj Sarkisyanın məkrli anti-Azərbaycan planı baş tutmayıb. İddia oluna bilər ki, bu, sadəcə, işgüzar səfər olub, prezidentlərin görüşü nəzərdə tutulmayıb. Ancaq həqiqət belədir ki, bu cür işgüzar səfərlər zamanı da ölkə rəhbərləri bir qayda olaraq etiket xətrinə birbaşa təmas girir, qısa söhbət edirlər. Necə ki, Sarkis-

yan Əliyevi, nə də Serj Sarkisyanı birçə dəfə də olsun Vaşinqtona dəvət etməyib...

Bir əhəmiyyətli detali da qeyd etmək zərurəti var. Ermənistan hakimiyyəti son bir ildə zor-xoş Rusiyaya daha çox sığınmaq kursu götürüb, Putinin Avrasiya layihələrinə qoşulmaqla, Ukrayna məsələsində açıq-aşkar Moskvanın yanında dayanmaqla Qərbdən bir qədər də uzaqlaşmaq xətti götürüb ki, bütün bunlar ABŞ-da güclü qıcıq doğurur. Narazılığı

yan Moskvada rəsmi səfərlər zamanı da, qeyri-rəsmi ziyarətlərdə də Putinlə mütəq bir araya gəlir. Eləcə də digər dövlət rəhbərləri. Tutaq ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdوغان Vaşinqtona işgüzar səfərə gətseydi, Obama onu qəbul etməyə bilərdimi? Cavab neqativdir.

Deməli, Obama Sarkisyanı vaxt ayıra bilirdi. Ancaq bu lütfü işğalçı ölkənin rəhbərinə çox gördü, obrazlı ifadə eləsək, Ağ Evin kəndarına - 10 metrliyində gələn düşmən dövlətin başçısı, faktiki, "qapı arxasında" saxlanıldı. Bununla da onun Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri qarşısında psixoloji avantaj qazanmaq ümidləri dəfn olundu. Yada salmaq dəyər ki, Obama hakimiyyətdə olduğu 6 ildə nə prezident il-

Amerika rəsmiləri, səfirlər vaxtaşırı dilə gətirirlər. İstisna deyil ki, uydurma "genosid" məsələsində Vaşinqtonun məlum mövqə sərğiləməsi, qardaş Türkiyəni incitməməsi həm də bu amillə bağlıdır.

Bu gün - mayın 8-də Serj Sarkisyan artıq "mil kimi" Moskvada olmalı, MDB toplantısına qatılmalıdır. Səfərlə bağlı incə çatdırışlardan biri də zətan budur - Sarkisyan Moskvada salmaq əslində indiki aşası Rusiyaya günün birində asanca Amerikaya dəyişə biləcəyinə xəff işarə vurmuş olub. Tükü-tükdən seçən Moskvada bu ismarışı qəbul edəcəkmiz? Və görəsən, Kremlin cavabı, reaksiyası nə olacaq?

□ Analitik xidmət

Hakimiyyətə partiyaların görüşü həftəsonu olacaq

Dialog zamanı müzakirə olunacaq mövzular hələlik müəyyən edilməyib

Xəbər verildiyi kimi, mayın 1-də Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, Prezident Administrasiyası İctimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri Əli Həsənovun adından bu ay siyasi partiyalarla növbəti görüşün keçirilməsi barədə bir sıra partiyaların rəhbərlərinə təklif göndərilib. Sonradan isə məlum oldu ki, müxalifət partiyalarından ancaq "Azadlıq-2015" seçki blokundakı partiyalara və AMİP-ə belə bir təklif olub. Müsavata, ADP-yə, Ümid Partiyasına və digər partiyalara PA-dan təklif gəlməyib.

"Azadlıq-2015" blokundakı 8 partiyanın rəhbəri isə elə həmin gün növbədənəkar toplantı keçirərək Əli Həsənovun adından daxil olan təklifi müzakirə ediblər. Blokun yaydığı rəsmi açıqlamada bildirildi ki, toplantıda Prezident Administrasiyasının may ayının 13-16-da - "1 Avropa İdman oyunlarına münasibət" mövzusunda siyasi partiyalarla növbəti görüş keçirilməsi təklifi müzakirə edildi. Blokun yaydığı xəbərdə deyilirdi ki, müzakirələr zamanı tədbirə fəaliyyət göstərən bütün qeyd alınmış və qeyd alınmamış siyasi partiyaların dəvət ediləcəyi barədə tədbir təşkilatçısı kimi çıxış edən Prezident Administrasiyası İctimai-siyasi şöbəsinin mövqeyi diskussiyalara səbəb olub. Eyni zamanda əvvəlcədən əldə olunan razılığa uyğun olaraq mövzunun birtərəfli qaydada müəyyənləşdirilməsinin bu tədbirin məqsədi ətrafında qeyri-müəyyənlilik yaratmasından narahatlıq ifadə olunub. Bunları nəzərə alaraq, müzakirələrin siyasi partiyaların yetkili orqanlarında davam etdirilməsi və yalnız bundan sonra qərara bağlanması məqsəduyğun hesab edilib.

Mayın 6-da bloka daxil olan partiyaların rəhbərlərinin toplantısı keçirilib. Maraqlıdır ki, toplantının keçirildiyi və hansı qərara gəlinəli barədə mediaya heç bir rəsmi açıqlama verilməyib.

Məsələ ilə bağlı bloka üzv olan KXCP-nin sədri Mirmahmud Mirəlioğlu ilə danışdıq. M.Mirəlioğlu bildirdi ki, toplantı keçirildiyi barədə xəbər həqiqəti əks etdirir. Toplantı barədə açıqlamanın verilməsi isə hələlik məsləhət deyil: "Biz gözləyirik ki, bütün bu məsələlərin hamısı partiyalarda müzakirə edilsin və müzakirələr başa çatsın".

Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov isə azvision.az-a deyib ki, siyasi partiyalarla görüş bu həftə baş tutacaq. Əli Həsənov dialog zamanı müzakirə olunacaq mövzuların hələlik müəyyən edilmədiyini bildirib.

□ Etibar SEYİDAĞA

Deputatlardan "Qaçqınkom" sədrinin məmurları tənqidinə dəstək

Fəzail Ağamalı: "Ölkə prezidenti tənqidi mövqeyini bildirirsə, bütün məmurların bundan nümunə götürməsi lazımdır"

Zahid Oruc: "Məmurlardan kimlərsə özlərini pis etməmək üçün bu hərəkətdə yer almırlarsa, bu, əlbəttə, çox böyük narahatlıq doğurur"

Baş nazirin müavini, Qaçqınlar və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənov bəzi məmurların ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrini (ABŞ, Rusiya, Fransa) Qarabağ məsələsində fəaliyyətsizliklərinə görə tənqid etməsinin səbəbini açıqlayıb. Əli Həsənov deyib ki, bəzi yüksək rütbəli məmurlar bu məsələdə səssiz qalmaqdadırlar, çünki həmin ölkələrdə biznesləri var: "Niyə dövlət başçısının ətrafında olan bəzi insanlar bu ölkələri tənqid etmirlər. Ona görə ki, həmin insanların o ölkələrdə biznesləri var".

Əli Həsənovun özündə kifayət qədər ciddi məsələləri əks etdirən bu bəyanatına hakimiyyətə yonulmuş deputatlardan Fəzail Ağamalı və Zahid Oruc münasibət bildirib. **Fəzail Ağamalı** dedi ki, ölkə prezidentinin Qarabağ məsələsi ilə bağlı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrinə münasibəti dəfələrlə sərt şəkildə

dentin köməkçisi Əli Həsənov, Prezident Administrasiyası beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Novruz Məmmədov da dəfələrlə öz narazılıqlarını, tənqidi mövqelərini ifadə ediblər.

Odur ki, hər kəs bütün bunları öz fəaliyyətlərində, mövqelərində nəzərə almalıdırlar. Ölkə prezidenti tənqidi mövqeyini bildirirsə, bütün məmurların bundan nümunə götürməsi lazımdır. Millət vəkiliyərinin də bir çoxu dəfələrlə bu məsələnin üzərində dayanıb. Həm Milli Məclisdə, həm də müsahibələrimizdə

Minsk Qrupu həmsədri olan ölkələrin Qarabağ məsələsində mövqeyini tənqid etmişik. Mən şadam ki, baş nazirin müavini Əli Həsənov da bu sıralardadır və bu məsələni qaldırıb. ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin Ermənistanı himayə etməsinin nəticəsidir ki, bu günə qədər Ermənistan öz işğalçı siyasətini davam etdirməkdədir".

Milli Məclisin Təhlükəsizlik və Müdafiə komitəsinin üzvü Zahid Oruc isə bildirdi ki, Əli Həsənovun hökumətdə vəzifə tutan bəzi məmurlara çağırışı da yerinə düşür: "Hökumətdə illərdir yüksək vəzifə tutan Əli Həsənov mütəbər bir insandır. Əli Həsənovun Dağlıq Qarabağla bağlı proseslərin arxa planda qalan hissələrinə, informasiya bloklarına çıxışı olub. Bu mənada Əli Həsənovun söylədiyi hər hansı fikrin cəmiyyətdə reaksiya doğurması başa düşüləndir. Onun hökumətdə vəzifə tutan bəzi məmurlara çağırışı da yerinə düşür. Burada məsələnin ağırlıq mərkəzi həmin insanların mövqelərinin ictimailəşdirilməsi çağırışıdır. Hənsisa məmur ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr dövlətlərinin Azərbaycandakı səfirlikləri ilə çox yaxşı münasibət qurur. Azərbaycan dövlətinin

mənafeyi isə tələb edir ki, məmurlar fəal şəkildə ölkəmiz əleyhinə olan təzyiqlərə, aparlan kampaniyalara reaksiya versinlər. Ancaq həmin məmurlardan kimlərsə özlərini pis etməmək üçün bu hərəkətdə yer almırlarsa, bu, əlbəttə, çox böyük narahatlıq doğurur".

Deputat əmin olduğunu bildirdi ki, Əli Həsənov düşüncələrini, fikirlərini mediaya çıxarmazdan öncə mövcud kanallarla dövlət rəhbərlərinə də bu barədə məlumatları çatdırmaq imkanları malikdir: "Biz bu məsələdən çıxarış edərək hər kəsin Azərbaycanla bağlı məsələlərdə fəal mövqə tutması tələbini bir daha qabartmağa çalışmalıyıq".

□ Etibar SEYİDAĞA

Son günlərdə Avropada mühacir həyatı yaşayan soydaşlarımız mətbuatda və sosial şəbəkələrdə ciddi tənqid atəsinə tutulurlar. Bu hal müxbirimiz Sevinc Telmanqızının Avropadakı mühacirlərimizin həyatından hazırladığı reportajlardan sonra daha da güclənib.

Bəzi soydaşlarımızın Azərbaycandakı təzyiq, təqib və işgüncələrə görə mühacirətə getmələri ilə bağlı fikirləri cəmiyyət tərəfindən qınaq obyektinə tuş gəlib. Eyni zamanda mühacirət eşqi ilə siyasi qurumlara üz tutanlar, belə şəxslərə müəyyən məbləğlər qarşılığında arayıq verən partiya rəhbərləri də sət tənqid atəsinə məruz qaldılar.

Müsavat Partiyasının başqan müavini Elman Fəttah mühacirətə getməyi doğru saymadığını bildirdi: "Bu məsələyə mən ciddi yanaşmıram. Xüsusilə buradakı fəaliyyətini əsas götürüb, mübarizəni yarımqıq qoyub gedənlərə də məsləhət görmürəm. Amma bəzi reallıqlar var. İnsanlar var ki, həqiqətən də onlara qarşı aqressiv münasibət çox dəhşətli olur. Dayana bilmirlər. Belə məsələlərə loyal yanaşırıq. Təəssüflər olsun ki, cəmiyyətimizdə bu məsələ həm də sui-istifadəyə çevrilib. Xarici ölkələrdə saxta sənədlər təqdim edirlər.

Partiyamıza çoxlu sayda müraciətlər olur. Amma məlum olur ki, heç biri üzvümüz olmayıb. Bir neçə il əvvəl müəyyən təşkilatlarla işləyirdim. Etimad müstəvisində mənə də sorğular gəlirdi. Hətta erməni olmaları ilə bağlı sorğulara da rast gəlmişəm. Məsələn, biri İsveçdə yaşamaq üçün deyir ki, Azərbaycanda yaşayıram, amma erməni olduğumdan mümkün deyil. Araşdıranda gördük ki, nəslində belə erməni ilə yaxınlıq yoxdur. Sadəcə, rüşvət verərək, saxta erməni ad-soyadı götürüb. Fırıldaçılıq halları daim baş verir. Müsavat olaraq, bu məsələyə ciddi yanaşırıq. Bizdə üzvlük vəsiqəsi ən tez bir ilə verilir. Bu müddətdə həmin şəxsi yoxlaya bilirik. Partiya üzvü müraciət edəndə ki, sənəd təqdim edin, biz çıpaq sənəd veririk. Üzü olmağı ilə bağlı. Bəzən başqa şeylərin yazılmasını istəyirlər. Bundan qəti şəkildə imtina edir, həmin şəxsləri geri qaytarırıq".

Mühacirət "biznesi" ...

Xaricdə oturmaq üçün erməni adından istifadə edənlər də var; mühacirlərimiz ciddi tənqid atəsinə tutulur; **Elman Fəttah:** "Fırıldaçılıq halları daim baş verir"

Ümid Partiyasının sədr müavini Ənvər Ağazadə mühacirətə gedən üzvlərinin olmadığını söylədi: "Partiyamızda tək sədr müavini Qalib Rzayev 2003-də mühacirətə gedib. Onun həbs olunma təhlükəsi var idi. Həmin

vaxt İqbal bəy də həbs olunmuşdu. Ondan sonra partiyamızdan mühacirətə gedən yoxdur. Ümidə mühacirətə getmək üçün üzv olma halları ilə də rastlaşmamışıq. Hər kəsin şəxsi işidir mühacirətə getmək. Amma hər halda, ne

qəder çətin olsa da, vətən vətəndir. Təqdir etməm. Şükürlər olsun ki, belə hadisələrlə üzləşmirik".

VHP-nin İcra Aparatının rəhbəri Samir Əsədli mühacirətə getmək üçün partiya üzv olmaq istəyənlərin olduğunu qeyd etdi: "Dəfələrlə belə halların şahidi olmuşuq. Bunun qarşısını almışıq. Üzvlüyə qəbul etməmişik. Arayıq istəyənlər olub. Amma verilməyib. Elə adamlar var ki, bəzi partiyalara qoşulur, bir-iki şəkil çəkdirir, sonra çıxıb gedirlər. Ölkədə təqib, təzyiqlər var. Bundan sui-istifadə edənlər olub. Mən bu ölkədə doğulmuşam, burada da yaşamağımı. Gedənlərin arasında tutulma təhlükəsi olanlar təbii ki, çox-

dur. Kifayət qədər tanıyıram. Onu da qeyd edirəm ki, bu yoldan istifadə edənlərə arayıq verənlər də var. Bu hallar qınanmalıdır".

KXCP sədrinin müavini Xəzər Teyyublu partiya üzvlərinin olmadığını bildirdi: "Belə insanları qınamaq olmur. Amma unutmayaq ki, orada xoş həyat yoxdur. Şəxsi qaçqın kimi yaşayırlar. Xoş bir şey deyil. Əgər orada mübarizə aparılırsa, fəaliyyətlərini davam etdirirlərsə, xoşdur. Hər kəsin seçiminə hörmətlə yanaşırıq. "Yeni Müsavat"a, Sevinc Telmanqızına təşəkkür edirik ki, ağır bir layihəni həyata keçirirlər. Redaksiyanın mövqeyi təqdir olunur".

□ Cavansir ABBASLI

AXCP-də yeni "təmizləmə"yə start verildi

AXCP daxilində sular durulmur. Yaxın günlərdə qurumdan iki nüfuzlu şəxsin qovulacağı barədə xəbərlər yayılıb. Bu şəxslər AXCP Nərimanov şöbəsinin təşkilatı məsələlər üzrə şöbə müdiri Ağaşirin Tanrıverdioğlu və AXCP-nin Nərimanov rayon şöbəsinin gənclər üzrə sədr müavini Dəyanət Babayevdir.

Bu barədə redaksiyamıza etibarlı mənbədən məlumat daxil olub. Mənbə qeyd edib ki, A.Tanrıverdioğlu və D.Babayev son zamanlarda sosial şəbəkələrdə partiya rəhbərliyini açıq şəkildə tənqid etdikləri üçün çıxarılacaqlar. Artıq AXCP rəhbərliyinin səbr kassası dolub. Hətta mənbə onu da qeyd edib ki, partiya rəhbərliyi həmin şəxslərin BAXCP sədri Qüdrət Həsənzadəyə və bir müddət öncə Əli Kərimlinin müavinlikdən azad etdiyi Razi Nurullayevdən pul aldıqlarını iddia edir. Onların mayın 8-də saat 19:30-da keçiriləcək Nərimanov rayon şöbəsi Məclisinin toplantısında çıxarılacağı bildirilib. Rayon şöbəsinin rəhbərliyi məlumatın və tapşırığın yuxarıdan gəldiyini təsdiqləyib. Məlumatda o da bildirilib ki, A. Tanrıverdioğlu mübarizəsinə və fəaliyyətinə görə AXCP sədri tərəfindən dəfələrlə mükafatlandırılıb. Dəyanət Babayev isə hazırda üzərində 2 il yarım şərti cəzası olan gənc fəaldır.

Mənbə Ağaşirin Tanrıverdioğlunun AXCP rəhbərliyinin

Bu gün iki nüfuzlu şəxsin partiya qovulacağı gözlənilir; Əli Kərimlinin qanunlarına tabe olmayanlar qurumdan çıxarılacaqlar

Dəyanət Babayev:
"Çıxarılacağımın səbəbini Razi Nurullayevlə bağlayırlar"

nanların partiya daxilindəki qrup savaşlarının qurbanları olduğu göstərilmişdi. Mənbə bu yazıdakı faktları təsdiqləyərək, hazırda AXCP-dən çıxarılacaq şəxslərin narazı qrupa yaxın olduqlarını bildirib.

Yazıda adı keçən şəxslərin mövqeyini öyrəndik. Ağaşirin Tanrıverdioğlu yayılan xəbərləri təsdiqlədi: "1 aya yaxındır AXCP-nin Suraxanı şöbəsinə qovulan üç gəncin bərpa olunması üçün gəncləri baş-

ma yığıb mübarizə aparmışam. Bilirdim ki, bu qərar ne vaxtsa, mənə də gözləyir. Mətbuatdan öncə dostlarım mənə məlumat verdilər ki, şöbə sədri mən və Dəyanət Babayevin partiya qovulması barədə öhdəlik götürüb. Bu oyunların başında AXCP sədrinin müavini Fuad Qəhrəmanlı durur. Bilirsiniz, söz-söhbətlər gedir ki, AXCP-nin gələcəkdə rəhbərliyində Fuad bəy özünü Əli Kərimlidən sonra görür. Gələ-

Ağaşirin Tanrıverdioğlu:
"Bu oyunların başında Fuad Qəhrəmanlı durur"

cəkdə ona qarşı tənqidi fikir deyə biləcək şəxslər indidən partiya qovulur. Bu fikirlər tək bizim haqqımızda deyil. Artıq haqq sözünü deyən üzvlərlə bağlı Fuad bəy tərəfindən şöbələrə məlumat verilib. Gələcəkdə hətta Əli Kərimliyə güc göstərib, partiyayı götürmək üçün. Mətbuat vasitəsilə Fuad Qəhrəmanlıya deyirəm ki, demokratik şəkildə Məclis olmalıdır. Əgər doğru Məclis olsa, Fuad bəyin xəyalları puç olacaq. Bundan əminəm. Çünki vicdanlı insanlar həyatımı qurban verdim, polis dəyənləri yediyim, demokratik hərəkət üçün nələrdən keçdiyimi yaxşı bilirəm. Hamısı ilə bir-bir görüşürəm".

A.Tanrıverdioğlu demokratik şəkildə udulacağı təqdirə, əks tərəfi təbrik edəcəyini söylədi: "Bu partiya heç kəsin özəl sexi, atasının varisi deyil. Xalqın partiyasıdır. Suraxanı

variantı olsa, Fuad Qəhrəmanlı başda oturur, ətrafında da 5-6 saxta alqış çalanlar olar".

Qovulma ilə üzlənən digər partiya fəali Dəyanət Babayev də bu barədə məlumatının olduğunu bildirdi: "Partiyadan çıxarılacağımın səbəbini Razi Nurullayevlə bağlayırlar. Guya ondan pul alıb, partiya əleyhinə işlər həyata keçirirəm. Məni 2009-cu ildə Razi bəylə Fuad Qəhrəmanlı tanış edib. 2010-cu ildə həbslərdən sonra Razi Nurullayevin seçki qərarında olmuşam. Mənə çox köməklik edib. Amma ondan pul alıb, partiyanın əleyhinə heç bir iş görməmişəm. Məclisin üzvləri və sədri vicdanlı inandır. Çıxarılacağıma inanmıram. Amma ola bilsin ki, Fuad Qəhrəmanlının göstərişi ilə mənə partiya qovuldu. Məclisin səsi ilə çıxarılacağıma inanmıram".

□ Cavansir ABBASLI

Xəbər verdiyimiz kimi, İraq kürd muxtariyyətinin lideri Məsud Bərzani Vaşinqtona səfər edərək kürd dövlətinin yaradılmasını və regional məsələləri müzakirə edib. Ancaq səfər ərafəsində kürd dövləti yaradılması ilə bağlı cəsarətli açıqlamalar verən Bərzaninin ümidləri Vaşinqtonda doğrulmayıb. Prezident Obama və vitse-prezident Cozef Baydeninin də təmsil olunduğu heyətlə geniş tərkibli müzakirələrdən sonra məlum olub ki, Vaşinqton kürd dövlətinin yaradılmasına razı deyil. "əl-Cəzirə" telekanalının məlumatına görə, Ağ Evdən yayılan açıqlamada ABŞ hökumətinin bütöv, fərqli icmaların marağına ən uyğun variant olaraq bütün tərəflərin iştirak etdiyi bir idarəçilik sisteminin formalaşdığı İraqın tərəfdarı olduğu qeyd edilir. Sitat: "İraq Konstitusiyasında da göstərilirdi ki, birləşmiş, federal və demokratik bir İraqı dəstəkləyirik".

Vaşinqtonun mövqeyini açıqlamasından sonra Bərzani müəyyən qədər geri çəkilib. Daha əvvəl "yüz, hətta min İŞİD gəlsə belə Kürdüstanın müstəqilliyi və referendum prosesi davam edəcək" deyən Bərzani Vaşinqton görüşlərindən sonra bəyan edib ki, referendum təxirə salınır. Eyni zamanda əlavə edib ki, bu gün muxtariyyət üçün əsas prioritet İŞİD-lə mübarizədir: "Referendum bu terror təşkilatı ilə mübarizə başa çatdıqdan sonra aparılacaq".

Bərzaninin Vaşinqtona səfər edib yüksək səviyyəli görüşlər keçirməsi İraqdakı vəziyyətlə yanaşı kürdlərin gələcək taleyi və bölgəyə verilən mesajdır. Əlbəttə, aydın məsələdir ki, Vaşinqtonda bağlı qapılar arxasında ötən 100 il ərzində olduğu kimi, kürdlərə hansısa vədlər, dəstək verilib. Lakin həmçinin Vaşinqton Kürd məsələsi ilə bağlı qəti mövqeyini də ortaya qoymaqla bütün tərəflərə aydın mesaj verib. Aydın olur ki, Vaşinqton hazırda kürd dövlətinin yaradılmasına razı olmayacaq və İraqın daxili problemlərini həll etməsi,

daha da güclənməsində maraqlıdır.

Mövzunu "Yeni Müsavat" a şərh edən şərqşünas-alim, BDU-nun dosenti Aida Bağirova deyir ki, indi nə region, nə də ABŞ-ın özü kürd dövlətinə hazır deyil. Kürd dövlətinin yaradılmasının bölgə üçün yeni problemlərə səbəb olacağını qeyd edən ekspertin fikrincə, kürd dövlətinin bu gün yaradılması mümkünsüzdür: "Amerika və bölgə buna hazır deyil. Bölgənin mövcud problemləri həllini tapmayıb. Amerikanın Yaxın Şərqdəki mütəfiqləri, məsələn, Türkiyə, indi İranla da müəyyən razılaşmalar əldə olunub və olunmaqda davam edəcək. Müttəfiq və tərəfdaş ölkələr üçün bu məsələ yeni bir problemə çevrilə bilər. Kürd məsələsinə geniş kontekstdən baxmaq lazımdır. Referendum keçirilərsə, İraqın parçalanması qaçılmaz olacaq. Bu isə erəbləri qıcıqlandıracaq və yeni problemlər yaradacaq".

A.Bağirovaya görə Vaşinqton danışıqlarında Obama administrasiyası kürdlərə xoş münasibət göstərməklə yanaşı bir az dözməyi tövsiyə ediblər:

"Vaşinqtonda kürdlərə başa salıblar ki..."

Aida Bağirova: "Hazırda nə Amerika, nə də region kürd dövlətinin qurulmasına hazır deyil"

"Bəhanə kimi İŞİD-i göstəriblər. Amma üzde olan problemlər də var. Kürdlər də vəziyyəti anlıyor. Daha əvvəl sərt bəyanatlar vardı ki, Bərzani verirdi, indi bir qədər yumşalıb. Çünki kürdlər anlayır ki, Amerikanın izni olmasa onlar regionda sərbəst hərəkət edə bilməzlər. Kürdlərin bölgədəki fəallığı Amerika ilə bağlıdır. Daha əvvəlki pərakəndə kürd qrupları Körfəz mü-

haribəsindən sonra daha da mərkəzləşmiş və güclü bir təşkilata çevrilmiş vəziyyətdədir. İndi isə kürdlər faktiki olaraq dövlət kimidirlər. Ordusu, parlamenti və dövlət strukturu formalaşmışdır. Müstəqil dövlətə məxsus olan atributları var".

Kürd dövlətinin qurulması və Yaxın Şərqi xəritəsinin dəyişməsi ilə bağlı iddialara toxunan A.Bağirova deyir ki, bu cür

xəritələr müəyyən mərkəzlərin hazırladığı təhlillərə əsaslanır, ancaq bunlar sadəcə versiyalardır. Çünki bölgədə real siyasi proseslər çox sürətli və kəskin şəkildə dəyişir: "Bu tipli xəritələri analitik mərkəzlərdə işləyib hazırlayırlar. Bu, hökm deyil, sadəcə, hansısa mərkəzlərin planıdır. Planlar ola bilər, amma o planlar tez-tez korrekte olunur. 3-4 il əvvəl İŞİD ortada yox idi. Terror deyəndə "əl-Qaidə" yada düşürdü, indi isə "əl-Qaidə" terror təşkilatları sıralamasında 3-4-cü yerə düşüb. Proseslər sürətlə davam edir. Düşünürəm ki, bu danışıqlarda kürdlərə də nələrsə vəd edib, başa salıblar. Ancaq indi nə Amerika, nə də region buna hazır deyil. Kürdlər təbşəşinə eləməyə başlasalar da buna nail ola bilməyəcəklər".

Regionda kürd dövlətinin yaradılması və ümumilikdə Yaxın Şərqdəki prosesləri incələyərkən Rusiya amilini də

unutmaq olmaz. A.Bağirova deyir ki, Rusiya regionda fəal gücdür və bir sıra proseslər Moskvanın əli ilə idarə olunur: "Burda Rusiya amilini də nəzərə almaq lazımdır. Kürdüstanla Rusiyanın əlaqələri çox istidir, hətta Bağdaddan kənarda ciddi əlaqələrə sahibdirlər.

Yəmən məsələsində də Rusiya amili vardı. Xatırlayırsızsa, Yəmənə baş verən prosesləri şərh edərkən qeyd etmişdim ki, bu hadisələrdə Moskvanın da rolu var. Göründüyü kimi, neft qiymətləri artıq qalxmağa başlayır və bu, Rusiyanı qane edir. Bundan başqa, Səudiyyə Ərəbistanında baş verən proseslər, şahzadə Mukrinin vəzifədən kənarlaşdırılması sıradan bir hadisə deyildi. Bəzi ekspertlərə görə, bu məsələdə Mukrinin anasının yəmənli olması amili də rol oynayıb. Yeni bölgə siyasətində Rusiya amilini kənara qoymaq mümkün deyil".

□ KƏNAN

Bakı Ankaranın imtina etdiyi Moskva paradına qatılmalıdır?

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin 24 aprel günü Türkiyədəki Çanaqqala törənlərində deyil, İrəvanda saxta "soyqırım" şoularına qatılmasına və səsləndirdiyi bəyanata Ankaranın nümayiş etdirdiyi sərt münasibətin davamı gəlməkdədir. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın faşizm üzərində qələbənin 70 illiyi münasibətilə Moskvadakı parada dərindən imtinası Putinə növbəti cavab addımı sayılır.

Məlumdur ki, 9 may tədbirlərində iştirak edəcək ölkələr arasında Azərbaycan da var. Üstəlik, bizim hərbcilər də parada qatılacaq. Qeyd edək ki, bir qayda olaraq ümummilli maraqlar baxımından Ankara və Bakı öz addımlarını və fəaliyyətini koordinasiya şəkildə həyata keçirir. Bəs bu dəfə?

"Turan" agentliyinin direktoru Mehman Əliyev Azərbaycan prezidentinin Moskva paradında iştirakını tamamilə məntiqli sayır: "Söhbət 2-ci Dünya müharibəsindən gedirsə, o zaman Türkiyə Almaniyasının mütəfiqi olub. Düzdür, Türkiyə vəziyyətini yaxşı etmədiyi görünəndən sonra həmin müharibəyə girmədi, ancaq hər halda, Almaniyanın mütəfiqi elan olunmuşdu. Müharibə bitəndən sonra Stalinin Türkiyəni işğal etməklə bağlı planı var idi. O, buna hazır idi. Professor

Cəmil Həsənlinin də bununla bağlı yaxşı bir kitabı var. Orda göstərir ki, işğal üçün bütün hazırlıqlar var idi, lakin amerikalılar nüvə silahı ilə hədələdilər, ona görə Stalin əməliyyatı dayandırdı. Özü də Türkiyə üzərində əməliyyatı Baqraman həyata keçirməli idi. Azərbaycan isə Sovetlər Birliyinin tərkibində Almaniyaya qarşı vuruşub. Ona görə də əlbəttə ki, Ərdoğan Moskvaya gedib Putinlə yanaşı durmaqda maraqlı deyil. Məncə, Azərbaycan və Türkiyə tərəfi bu fərqi başa düşür".

M.Əliyev Ərdoğanın Moskvaya getməkdən imtinasının birbaşa "soyqırım" məsələsinə cavab olduğunu zənn etmir: "Burda "soyqırım" məsələsinə daha çox bəhanə hesab edirəm. Əslində məsələ daha dərinidir. Baxmayaraq ki, Rusiya ilə Türkiyə arasında

Mehman Əliyev: "Ərdoğanın imtinasının birbaşa "soyqırım" məsələsinə cavab olduğunu düşünürəm"

normal münasibətlər var. Ancaq əsrlər boyu düşmənçilik mövqeləri də müşahidə olunub. O cümlədən Kırımla bağlı hadisələri götürək. Türkiyə Kırıma vaxtilə öz ərazisi olan məmləkət kimi baxır. Bu gün Kırım tatarlarının hüquqlarının pozulması da faktıdır. Deməli, Ərdoğanın imtina barədə qərar verməsində daha dərin məsələlər var".

Zahid Oruc: "9 may həm də bizim qələbəmizdir"

Deputat Zahid Oruc isə hesab edir ki, Rusiya və Türkiyə münasibətlərinin 24 apreldən sonra köklü şəkildə pozulduğunu iddia edənlər yanılır: "Çünki Putinin prezidentin rəsmi saytı üzərindən yaydığı bəyanatla onun İrəvana səfərinin heqiqi səbəbləri və oradakı davranışları arasında bərabərlik işarəsi qoyulmamalıdır. Əslində iki dövlətin Ukrayna mü-

naqişəsindən sonra daha da yaxınlaşmasını istəməyən qüvvələr, o cümlədən Ermənistan son hadisələri daha çox dramatikləşdirməyə çalışır və Qərbin poza bilmədiyi Rusiya-Türkiyə alyansının az qala "erməni məsələsi"ne görə iflasa uğradığını iddia edirlər. Putinin Ermənistan antitürk planları naminə getməmişdi və bunu 100 illik matəm qeydiyyata toplaşanlar da bütün çılpığı ilə gördülər. Humanitar amilləri və emosional ovqatı kənara qoysaq, onda son illərdə güclənmiş anti-Rusiya ovqatı hesabına itirilmək təhlükəsi qarşısında olan İrəvanın heqiqi sahibinin kim olduğunu nümayiş etdirmək naminə belə səfərin gerçəkləşdirildiyini söyləmək daha düzgün olardı".

Z.Oruc xatırladı ki, Putinin "soyqırım" kəlməsini işlətmədi, eləcə də rusofobiya danışıqları onunla bir sırada dayanmış Ollandın təmsil etdiyi Qərbin yürütdüyü siyasəti pisləməyə gəldiyini açıqca bəyan etdi: "Ortada bir xalqın kədəri üzərindən dünyaya verilən mesaj rus rəhbərinin Türkiyə ilə münasibətləri pozmaq istəmədiyini, lakin Qafqazdakı mühüm dayağından da imtina etməyəcəyini bildirən idi. Ona görə Ərdoğanın ilk qəzəbli reaksiyası ilə sonrakı davranışlarının dəyişməsi daha məqsəduyğun olardı. Amma görünür, məsələ təkce Türkiyənin Moskvaya qarşı kinli qalmasından ibarət deyil.

□ E.PASASOY

Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin "seçki" adı altında saxta şou düzenləməsi bu dəfə də beynəlxalq birliyin aşağılayıcı münasibəti ilə qarşılandı. Düzür, Qarabağ separatçıları özlərini ruhdan düşmüş kimi göstərməyə çalışırlar və hətta "seçki" də saxtakarlıqların aşkarlanması barədə iddialarla "demokratiya" nümunəsi sərgiləməyə cəhdlər göstərir. Lakin ümumi şəkildə belə qənaətə gəlmək olar ki, ermənilər növbəti dəfə iflasla üzlaşırlar.

Rusiyadan olan "müşahidəçilər" in xüsusi bəyanatla çıxış etməsi hardasa gözlənilən olsa da, onların bir az da uzağa gedərək Moskvanı "seçkilər" in nəticələrini tanımağa çağırması həyasızlığın nümunəsi kimi dəyərləndirilir. ABŞ, Ukrayna, ATƏT kimi ölkələr və təşkilatlar bu seçkiləri tanımaqları bildirsə də, rusiyalı nümayəndələr mayın 3-də qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nda keçirilən "parlament seçkiləri"ni "müşahidə etmiş" bir qrup xüsusi bəyanatla çıxış edərək seçkilərə yüksək qiymət verdiklərini bildirib və BMT üzvü olan ölkələrdən seçkiləri tanımağı xahiş edib. Rusiya mənbələri xəbər verib ki, onlar Rusiyalı və bəzi digər ölkələri bu "seçkilərdə" müşahidəçi kimi təmsil etmiş şəxslərdir və hətta BMT-ni seçkilərin nəticəsini tanımağa çağırıblar.

Rusiya mediasının da geniş meydan verdiyi bu şəxslər Jirinovskinin son illərdəki sərgilədiyi mövqeyi ifadə edirlər. Mümkündür ki, bu dəfə onlar Putinin danışan dili statusunda çıxış etməyə, bu yolla Bakıya təhdid mesajı verməyə başlayıblar.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında ermənilərin növbəti uğursuzluğa düşər olduğunu bildirdi: "20 ildən artıq Ermənistanın və onun havadarlarının hesabına heç bir beynəlxalq qanunlarla tənzimlənməyən, heç bir dövlət tərəfindən tanınmayan, qanunsuz fəaliyyət göstərən, separatist rejimli qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nda mayın 3-də "növbəti parlament seçkiləri" keçirildi. Mütəmadi olaraq özlərinə "prezident", "baş nazir" və s. "seçən" bu qanunsuz qurum, özünün cəzasızlığından istifadə edərək daha da ağızlaşıb. Məlumdur ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi ərazisidir və bu fakt bütün beynəlxalq hüquq normalarında öz yerini tapıb. Buna görə də ATƏT və Minsk Qrupu, Avropa İttifaqı, satqın və maddi cəhətdən satın alınmış bir sıra xarici ölkə müşahidəçilərinin tanıma söylərindən, ermənilərin saxta bəyanatlarından fərqli olaraq, bu "seçkiləri" tanımadı və qanunsuz saydı". **A.Nağıyev qeyd etdi ki, Dağlıq Qarabağ ərazisində Azərbaycandan başqa heç bir dövlət hər hansı siyasi akt həyata keçirə bilməz. Məhz buna görə də dünya ictimaiyyəti**

yəti bu seçkiləri legitim saymır və tanımır: "Digər tərəfdən, belə "seçkilərin" keçirilməsi sülh danışıqlarına mənfi təsir göstərə biləcək ən önəmli hadisədir. Hətta bəzi erməni politoloqlar "seçkilərin" keçirilməsini müsbət hal kimi qiymətləndirsələr də danışıqlara mənfi təsir edəcəyini inkar etmirlər. Rusiyadan olan "müşahidəçi" Viktor Şeynis isə ermənipərəst mövqeyi ilə azərbaycanlılara münaqişənin ilk günlərindən məlumdur, 2010-cu ildə də "seçkilərdə" müşahidəçi olub və bizim üçün "qara siyahı"da olan adamdır. Bu, həmin Şeynisdir ki, Rusiyanın ilk Duma deputatı kimi həmkarı Anatoliy Şabadla hələ 1991-ci ildən ermənipərəst mövqeyi ilə seçilib, daha doğrusu, separatçı mövqeyi ilə münaqişənin alovlanmasına səbəb olub. Bir sözlə, belə "müşahidəçilərin" mövqeyi elə bir əhəmiyyət kəsb edən amil deyil. Bir daha təsdiq olunur ki, ermənilər öz havadarlarının köməyi ilə qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nda "növbəti parlament seçkiləri" keçirirlərsə, deməli, onların sülh məramlı mövqeləri yoxdur, qəsbkarlıq məqsədlərini davam etdirmək niyyətindədirlər. Məhz buna görə də saxtakar və fırıldaqçı yollara əl atırlar".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu isə bu fikirdədir ki, separatçılar Dağlıq Qarabağda mütəmadi seçki keçirməklə bu bölgənin Azərbaycana aid olmaması görüntüsü yaratmağa çalışırlar: "Yeni guya "parlamentləri və hökumətləri" vasitəsilə özləri-özlərini idarə edirlər. Halbuki Ermənistan və erməni lobbisinin maliyyəsi olmadan Dağlıq Qarabağ bir gün də yaşaya bilməz. Yəni əslində Dağlıq Qarabağı Ermənistan və erməni lobbisi idarə edir. Onların təlimatı ilə də seçkilər keçirilir. Ermənistanın və erməni lobbisinin istəmədiyi şəxs Dağlıq Qarabağda rəhbər seçilə bilməz. Ona görə də Dağlıq Qarabağda "seçki" heç bir mənə daşımır".

E.Şahinoğlu xatırladı ki, beynəlxalq aləm bu seçkini və onun nəticəsini tanımır: "Ancaq həmin beynəlxalq təşkilatlar və vasitəçilər bəzən Azərbaycana onu da məsləhət görürlər ki, "Dağlıq Qarabağın hansısa seçkilə orqanları olmalıdır ki, separatçılarla

İşğal zonasındaki "seçki"yə görə

XİN yeni "qara siyahı" hazırlayır

Arzu Nağıyev: "Bu, həmin Şeynisdir ki, hələ 1991-ci ildən ermənipərəst mövqeyi ilə seçilib"

Elxan Şahinoğlu: "Məgər Rusiya XİN açıqlama verə bilməzdi ki, "seçki"ni izləyən rusiyalı deputatların bu hərəkətini qınayır?"

Hikmət Hacıyev: "Özünü "müşahidəçi" adlandıranlardan biri - Mikloşka barəsində cinayət işi açılıb və İnterpol vasitəsilə axtarışa verilib"

danışıqlar apara bilsinlər. Ona görə də rəsmi Bakı bu prosesə bir qədər anlayışla yanaşmalıdır". Beynəlxalq təşkilatların arqumentini o zaman qəbul etmək olardı ki, separatçılardan soruşardı ki, onlar Dağlıq Qarabağa aidiyyəti olmayan 7 rayonu hansı haqla idarə edirlər? Beynəlxalq təşkilatlar və vasitəçilər bu sadə sualı separatçılara vermədiklərinə görə onların "Dağlıq Qarabağın seçkilə orqanları" haqqındaki arqumentini qəbul etmək mümkün deyil. Buna baxmayaraq, bütün hallarda başda ABŞ olmaqla, bir çox Avropa ölkəsi, o cümlədən Azərbaycanın müttəfiqləri "Dağlıq Qarabağda seçkini" tanımayan bəyanatlar yayıblar".

Ekspert qeyd etdi ki, bu bəyanatlar bolluğunda Rusiyanın səsi çıxmadı: "Bu gün Azərbaycanda ABŞ-ı tənqid etmək dəb halını alıb, ancaq Dövlət Departamenti Rusiya XİN-dən fərqli olaraq "seçkiyə" münasibətini bildirib. Bəs niyə

Vaşinqtonun siyasətini tənqid edənlər bu amilə diqqət yetirmirlər? Məsələn, hamıya bellidir ki, Cənubi Osetiya Rusiyada bağlı separatçı bölgədir. Məgər Moskva bu bölgənin "parlament sədrinə" məsləhət verə bilməzdi ki, Dağlıq Qarabağdakı "seçkini" müşahidə etməyə getməsin? Və ya məgər Rusiya XİN açıqlama verə bilməzdi ki, Dağlıq Qarabağdakı "seçki"ni izləyən rusiyalı deputatların bu hərəkətini qınayır? Bunların heç biri olmadığına görə, ABŞ-ı tənqid edəndə, çönüb Rusiyanın hərəkətlərinə və ya hərəkətsizliyinə də diqqət yetirmək lazımdır. Sözdə Azərbaycanı "strateji tərəfdaş" adlandıran Kreml Azərbaycana nəinki zərər verir, bütün addımları atır. Birincisi, vassal olan Ermənistanı təsir etmir ki, münaqişə ədalətli həllini tapsın. İkincisi, Azərbaycanın və Türkiyənin əleyhinə Ermənistanı hərbi bazalarını modernləşdirir. Üçüncüsü, Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə sıx əməkdaşlığına mane olma-

ğa çalışır. Dördüncüsü, Türkmən qazının Xəzərin dibi ilə Azərbaycan və Türkiyə üzərindən Avropaya daşınmasını əngəlləməyə çalışır və s. Nə vaxtsa bütün bu məsələlər gündəmə gətirilməli, açıq müzakirə aparılmalıdır".

XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu qanunsuz "seçkilər" də özünü "müşahidəçi" adlandıran şəxslər heç bir halda müşahidəçi kimi qəbul olunmur və oluna da bilməz: "Çünki seçkilərdə əcnəbi ölkə vətəndaşlarının müşahidəçi kimi təmsil olunması hüquqi əsaslarla tənzimlənir. Ermənistan tərəfin işiçilərinə baxmayaraq, bu "seçkilər" də 20-30 nəfər əcnəbi şəxs özü-özünü "müşahidəçi" adlandıraraq "seçkilərdə" iştirak edib. Ermənistan tərəfinin iddiasına gəldikdə, yeni guya orada 110 nəfər "müşahidəçi" olub, onların əksəriyyəti Ermənistan vətəndaşlarıdır". **Diplomat qeyd etdi ki, saxta və qanunsuz proses-**

də iştirak edən "müşahidəçilər" in əksəriyyəti onsuz da arzuolunmaz şəxslər siyahısında: "Bunların arasında öz radikal, şovinist və dini nifaq yarada biləcək fikirləri ilə fərqlənən fikirləri ilə Fransa vətəndaşı Fransua Roşplan və Slovakiya vətəndaşı Mikloşka da var. Onların da əksəriyyəti marginal siyasi qrupların təmsilçiləridir". **H.Hacıyev həmin ölkələrə bilavasitə etiraz bildirilmədiyini vurğuladı:** "Çünki bunlar fərdi əsasda fəaliyyət göstərən şəxslərdir. Amma onlar arzuolunmaz şəxslərdir. Hətta onlardan biri - Mikloşka barəsində cinayət işi açılıb və İnterpol vasitəsilə axtarışa verilib".

Rusiyada "seçkiləri" tanımaqla bağlı çağırış edənlərə gəldikdə, XİN rəsmisi dedi ki, onlar da marginal siyasi qrupların üzvləridir: "ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri və fərdi əsasla Rusiya Federasiyasının bu "seçkilər"lə əlaqədar bəyanatı var. Bu çağırış əslində ölkənin rəsmi siyasi mövqeyinə əksdir. Ölkənin rəsmi mövqeyi olduğu halda belə bir çağırışa hüquqi və siyasi əsas yoxdur. Bu, həmin ölkənin siyasətinə də zidd mövqedir". **H.Hacıyev dedi ki, bunlar arzuolunmaz şəxslər siyahısına salınacaq:** "Müsbət haldır ki, beynəlxalq birlik tərəfindən "seçkilər"lə əlaqədar ortaya konkret mövqə qoyulub. 40-dan artıq dövlətin fərdi qaydada verdiyi bəyanatlar var. Hətta İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Birliyi, NATO kimi təşkilatların bəyanatı var ki, bu da üzv ölkələrin mövqeyini ortaya qoyur. Beynəlxalq birliyin qəti bir mövqeyi var ki, bu "seçkilər" legitim və qanuni hesab edilə bilməz".

Məşhur falçı

"Yeni Müsavat"ın

əməkdaşının "bəxtini açdı"

Hacixanım Sevda: "Avqust-sentyabr ayında toyun olacaq. Elə bir oğlana gedəcəksən ki, özün də öz qismətinə məəttəl qalacaqsan. İki dənə də gözəl balan olacaq..."

Tarix boyu insanlar həmişə falçılara, öncəgörlərə maraq göstərmişlər. Xüsusən də qadınlar işləri yolunda getməyində, evdə ailə-məişət problemi yarananda, sevgi münasibətlərində gərginlik yaşananda və yaxud evdə qalan qızın bəxtini açıb ev-əşik sahibi etmək istəyəndə ya falçı, ya da molla yanına üz tuturlar. Falçıya inananlar arasında tanınmış simalar, ziyalı xanımlar, hətta biznesmen kişilər də var....

Bütün dinlərdə fala baxmaq və ya baxdırmaq günah sayılır. Bu barədə insanlar zaman-zaman maarifləndirilsə də falçılara üz tutanların sayı azalmır. İnsanlar hələ də gələcək barəsinə əvvəlcədən eşitməyə, talelərinin falçının əli ilə dəyişə biləcəyinə inanırlar.

Müasir dövrdə falçılar artıq efrilərə də ayaq açmağa başlayıb ki, onlar da bundan istifadə edib asan yolla qazanc əldə etməyə çalışırlar. Buna misal olaraq firıldaqçılıqla məşğul olduquna görə həbs edilən İlham Mirzəyevi və Həzrət Sabiri göstərə bilərik. Lakin bu cür həbslər falçı yanına gədənlərin sayını nəinki azalıb, əksinə...

Fırıldaqçı özbək baxıcı...

Biz də falçı yanına gedib, onların necə "nağil" uydurduqlarını yaxından öyrənməyə çalışdıq. Paytaxtdakı falçıların bir çoxunu tanıyan tanışlarımızın birindən öyrəndik ki, Bakıda bir özbək baxıcı peyda olub və insana baxanda "nə var, nə yox" hamısını deyir. Tanışımız onun bu günəcnən üz tutduğu falçıların ən yaxşısı olduğu haqda ağız dolusu danışmağa başladı. Qiymətə gəldikdə isə "10 manat verərsən" dedi.

Beləliklə, baxıcının ünvanına

yollandıq. Deyilən ünvanı tapmaq çətin olduğundan yaxınlıqdakı taksi sürücüsünə yaxınlaşdıq.

Kimi axtardığımızı biləndə sürücü onun fırıldaqçı olduğunu, buna görə polislərdən gizləndiyini dedi: "Onun kimi fırıldaqçılar çoxdur. Gəlin sizi əsl baxıcı yanına aparım. Quranla baxır, nə var doğrusunu deyir".

Razılışdıq taksiyə əyləşdik. Yolda sürücüdən falçı barədə məlumatlar öyrənməyə çalışdıq:

- **O xanımı çoxdan tanıyırsız?**

- Hə, bir neçə il olar. Mən ora neçə-neçə qızları aparmışam. Hərənin bir dərdi var...

- **Siz özünüz fala inanırsız?**

- Əlbəttə, amma fırıldaqçılara yox, əsl falçılara.

- **Bəs onları necə ayırd edirsiniz?**

- Əgər falçı öz işini açıq-aşkar, heç kimdən gizlətmədən görürsə, polisdən qaçmırsa, bilin ki, o yaxşı baxıcıdır. Onlara heç kim bata bilmir...İlhamı, özünü Həzrət Sabir adlandıran fırıldaqçılardan gördük.

- **Deyəsən, özünüz də falçı yanında olmusuz?**

- Hə, tez-tez istixarə üçün Quran açıdırıram.

"Sevda hacixanım"ın "iş rejimi"

Xeyli yol getdikdən sonra Zığ

qəsəbəsində yaşayan falçının ünvanına gəlib çatdıq. Taksidən düşər-düşməz gözümüz darvazanın yanında divara vurulmuş "Sevda hacixanım" yazılmış lövhəyə və baxıcı xanımın şəklinə sətəşdi. Şəkilin altından hətta baxıcının iş saati də yazılmışdı. Məlum oldu ki, hacixanımın "iş rejimi" bazar günündən başqa həftə içi hər gün, saat 10:00-dan axşam 19:00-dəkdir.

Darvazadan içəri girəndə növbədə dayanan insanları gördük. Hamısı da gənc xanımlar idi. Hər birinin üzündən qəm-kədər yağırdı. Ətrafa nəzər yetirəndə gördük ki, həyat başdan-başa gül-çiçəklə bəzədilib. Müxtəlif çeşidli dibçək güllərinin sayı-hesabı yox idi. Nədənə bütün dibçəklərin dibində üzərlik otu var idi. Bunun hansı mənə daşdığı barədə növbə gözləyən xanımlardan soruşduq. Məlum oldu ki, güllərə göz dəyməsin deyərək bu üsulla əl atırlar.

"Tolkuçka" və baxıcı...

Ətrafa nəzər salarkən həyətin hər yerində izləmə kameralarının olduğunu gördük. Həyətin ortasında kiçik "tolkuçka" da var idi. "Tolkuçka"da ucuz uşaq və qadın geyimləri asılmışdı. Növbə gözləyən müştərilər, həyətin ortasındakı bazar ondan xəbər verirdi ki, hacixanım alverdən də pis qazanmır...

Qadınlardan hacixanımın fala neçəyə baxdığını, cadu-piti əməllərini yaxşı bacarıb-bacarmadığını soruşuram. Hamısı onun çox yaxşı baxıcı olduğunu, Bakının hər yerindən onun yanına adamların gəldiyini dedilər...

"Ya Allah, de görüm bu qız hamilə qalacaqmı?"

Nəhayət, növbəmiz çatır. İçəri bu sətirlərin müəllifi girir və qərribə bir mənərə ilə qarşılaşırıq: falçının qarşısında kompüter, divarda kiçik ekranlı monitor, guya imamlara məxsus olan şəkillər, əlinin altında köhnə Quran kitabı...Özümü itirmədən gəlib qarşısında əyləşirəm:

- **Necəsən qızım?**

- Yaxşıyam.

Bu vaxt telefonuna zəng gəlir. Çalışdıraraq söhbətin nədən getdiyini eşidə bilim. Qarşı tərəfdən səs gəlir: "Sən Allah, bax gör, qızımın uşağı olacaq? Təzəcə toy etmişik". Hacixanım da "yaxşı" deyib telefonu qapadı. Qarşısındakı Quranı açıb üzümə baxır: "Ya Allah, de görüm bu qız hamilə qalacaqmı?...Üzr istəyirəm, ya Allah bu qızımın bəxtini açsın".

Dodaqlarını çeynəyib özümü gülməkdən zorla saxlayı-

ram. Falçı bir əlində telefon, bir əlində Quran açıq, gözü də qarşısındakı kompüterdə mənə burlan deyir: "Allah sənə bütün işlərinə avand etsin. Ay bala, nə muradın var yetəsən. O gün olsun toyun olsun, ailə sahibi olasan. Allah yanında sevinəsən. Qapın açılarda halallıq al, balamsan... Hamıya yaxşılıq edirsən. Qoy İlahi özü sənə yar olsun, amin. Bura iki niyyətlə gəlmişəm. Biri ailə qurmaq, biri də qəlbində sevdiyin oğlan. Sənə heç nəyə inamin qalmayıb. Allah kömək olacaq, üzün güləcək".

Gözlənilməz qismət, yeni iş yeri, toy...

Falçı bu sözləri mızıldanaraq deyir, gözlerini mesaj yazdığı telefonda və qarşısındakı kompüterdən ayırır. Əvvəlcə elə başa düşürəm ki, kompüterdən fal üçün istifadə edir. Sən demə, falçı evinin ətrafında olan kamera görüntülərinə baxmış. Daha çox giriş darvazanın ətrafındakı görüntüləri izləyirdi. Ona deyirəm:

- **Sevda xanım, 30 yaşına çatmışam, lakin bu günəcnən ailə qura bilməmişəm. Elə də pis görünürəm, amma üzümə baxan yoxdur.**

- Qızım, əslində sənə istəyən çoxdur, amma hamısı qapınızdan geri döndür.

- **Hə, doğrudur. Bəs toy görürmü faldə?**

- Hə, görünür, avqust-sentyabr ayında toyun olacaq. Elə bir oğlana gedəcəksən ki, özün də öz qismətinə məəttəl qalacaqsan. İki dənə də gözəl balan olacaq.

- **Bir oğlan var, adımı deyim baxın görün mənimlə onunku tutacaqmı?**

- Yox qızım, kimin adını çəkirsən çək, hamısı boş görünəcək, çünki bəxtindəki anidən qarşına çıxacaq. Dediym kimi, sənə çox gözəl bəxt gözləyir. Sənin yolun ümumiyyətlə açıqdır.

- **Amma anam neçə falçıya baxdırıb, deyiblər ki, mənim bəxtimi bağlayıb, cadu ediblər.**

- Hə, bağlı olub, amma indi açıqdır

- **Azı heç kim açdırmayıb, öz-özünə necə açıla bilər?**

- Allahın işini bilmək olmur.

Gülməmək üçün ətrafıma, divardakı qərribə şəkillərə nəzər salıram. Söhbəti uzatmaq üçün işlə bağlı da falıma baxmağımı istəyirəm. Hacixanım mənim nəsə "kağız-kuğuz" işində çalışdığımı deyir. Mən də uydurub guya universitetdə laborant işlədiyimi deyirəm. O isə:

- **Amma bu yazılarda təzə işə**

girəcəksən.

- Niyə axı, mən bu işi çox sevirdim.

- **Təzə işdə çox yaxşı olacaqsan.**

- Vəssalam, elə bu qəder?

- **Hə də... Toyun olacaq, bəxtin açıqdır, təzə iş tapacaqsan, daha nə istəyirsən?**

- Bir rəfiqəm var, ailəlidir. Qayınanəsi ona cadu edib, siz o cadunu açabilərsiz?

- **Əlbəttə, o cadunu təmizləyəcəm ki, işləri yaxşı getsin.**

Beləliklə, sonda stolun üstünə bir beş manatlıq qoyub çıxıram.

30 il səssiz qalan bəxt açıldı...

Taksiyə minər-minməz sürücü menden soruşur:

- **Bəxtiniz barədə nəşə dedi?**

- Dedi ki, hər şey yaxşıdır, cadu olunmayıbsan.

- **Mənim 49 yaşım var, bir dəfə evləndim, lakin iki ildən sonra ayrıldım. İndi tənha yaşayıram. Sizin kimi bir xanım olsaydı ailə qurardım.**

...Deyəsən, bəxtim açıldı deyər düşünürəm və güllürəm...

□ **Xalidə GƏRAY**

Cümə söhbətləri

Bismilləhir-Rahmə-nir-Rahim!
Allaha həmd deyirik ki, bizlərə öz halımız, aqibətimiz, durumumuzla bağlı düşünmək, ax-tarmaq, araşdırmaq imkanları verib. Əslində bunsuz həyatın keyfiyyəti olmaz. Bu olmadan insan həyatının təkamülü, inkişafı olmaz. Hər şey insanın öz durumu haqqında fikirləşməsindən başlayır. Bunun üçün də xatırlamalar lazımdır.

Təqvasız həyat Quranda aşağı həyat kimi təsvir edilir

Keçən bəhslərimizdə insanın dünya həyatı ilə bağlı mövzusunda nəzər sadıq. İnsan həyatının öz-özlüyündə iman və təqva ruhiyyəsi ilə yoxsulmuşdur. Nədən ibarət olduğuna toxunduq. Qurani-Kərimin "Hədi" surəsinin 20-ci ayəsində olan nurani buyruşunda Rəbbimiz təqvadan kənar dünya həyatının nələrdən ibarət olduğunu bizlərə çatdırır: **"Bilin ki, bu dünya həyatı yalnız oyun, əyləncə, bəzənmək, bir-birinə öyünmək və mal-dövlət və övladda bir-birinizi üstələmək(dən ibarət)dir..."** Əgər təqva, iman yükünə bağlı olmasa dünya həyatı yalnızca oyun, əyləncə, bəzənmək, bir-birinə öyünmək, mal-dövlət və övladda bir-birini üstələməkdən ibarətdir. Ötən bəhslərimizdə göstərilən bu ayənin müxtəlif təfsiri çalarlarına toxunduq.

Ayən digər təfsiri çalarlarına diqqət etdikdə görürük ki, ayədə dünya həyatı ilə bağlı çatdırılacaq məsələlər sadalana. Buradan belə bir nəticə çıxır ki, ayədə aşağı dünya, alçaq olan dünya təsvir olunur. Bu ayədə ali və təkamülə bağlı olan, təkamülə gedən, mənəvi tutumunu inkişafı getdiyi dünya həyatı nəzərdə tutulmur. Əslində ayədə bunlardan uzaq olan, dünya həyatının aşağı forması təsvir edilir. Belə bir dünya həyatı yalnız sadalanan aşağı məsələlərlə xülasələnilir.

Oyun və əyləncənin fərqi

Təfsirlərdə sadalanan məsələlərin arasındakı fərqlərin üzərində də ciddi şəkildə dayanılır. O cümlədən oyun ilə əyləncənin fərqi üzərində fikirlər irəli sürülür. Oyunda bir nəzm-intizam, qaydalar var. Əyləncələrdə bu nöqtə özünü göstərmir. Əyləncənin önəmli xüsusiyyəti budur ki, əyləncə o qədər insanın diqqətini özünə çəkir ki, insan reallıqda olan hər şeyi unudur. Amma oyunda nəzm-intizam olsa da, bunun hədəfi həqiqi, real hədəf deyil. Xüsusilə günümüz üçün də

İnsanın həyatı oyun və əyləncə olduqda...

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İcaşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

ni-Kərimdə çoxsaylı yerlərdə birgə gəliblər. Ümumilikdə Qurani-Kərimdə kifayət qədər nümunələr var ki, dünya həyatının iman və təqva yükü olmadıqda, yalnız bunlardan ibarət olmasına işarə edilir. Misal üçün, "Ənam" surəsinin 32-ci ayəsində buyrulur: **"Dünya həyatı oyun və əyləncədən başqa bir şey deyildir"**. Eyni zamanda "Ənkəbut" surəsinin 64-cü ayəsində buyrulur: **"Bu dünya həyatı bihudə əyləncədən və oyun-oyuncaqdan başqa bir şey deyildir"**. Yəni də buradan belə bir nəticə çıxır ki, təqva və iman yükü olmayan dünya əyləncə və oyun-oyuncaqla xülasələnilir. "Mühəmməd (s)" surəsinin 36-cı ayəsində buyrulur: **"Bu dünya həyatı oyun və əyləncədən başqa bir şey deyildir"**. Bütün bu ayələrdə iki məsələyə - oyun və əyləncəyə xüsusi vurğu var. Buradan çıxış edərək deyə bilərik ki, "Hədi" surəsinin 20-ci ayəsində yer alan digər xüsusiyyətlər də elə bu iki məsələnin təzahürlərindəndir.

Oyun əslində qəflətin göstəricisidir

Uşaqlıq dövrünün oyunla bağlı olan hissəsinə dair təfsirlərdə daha bir çalara işarə olunur. Oyun vaxtı insan başqa hər bir şeydən qəflət edər. Uşaqlıq dövrünün xarakterik xüsusiyyətlərindən biri qəflətdə olmaqdır. Bəziləri elə böyüyəndən sonra da oyun halında olurlar, gerçək həyatdan qəflətdə olurlar. Təbii ki, dünyaya axirət tarlası kimi baxılsa, bütün bunların mahiyyəti də, həyat mərhələlərinin bərkəti də fərqlənər.

Təfsirlərdə qeyd olunur ki, ayənin "bilin ki..." ibarəsi ilə başlanmasında da xüsusi vurğu var.

Dünya həyatının mərhələləri - təkamül üçün vasitə

Təbii ki, insanın iradəvi yaşaması, təqva üzərində yaşaması onun həyatını fərqləndirər və bu dünya həyatı mərhələlərindən kənar qalar. Allah Təala hər dönmə, hər dövr üçün xüsusi proqramlar qoyub ki, insan bu mərhələlərin içərisində itib-batmasın. Misal üçün Zilhicce ayının əyyamını göstərmək olar. Hər kimin ki, Allahın xüsusi fərqləndirilməsi ruhiyyəsi ilə Zilhicce ayına yaxınlaşması olsa, buna etiqadı olsa, daxilində ali hissələr aşağı, alçaq hissələri üstələsə, onun həyatının axarı tamamilə başqa cür olar. Onun həyatının tamamilə başqa tərəvəti olar. Sözsüz ki, ongülyün içərisində olan əməllərə insan ağılla, şüurla, mahiyyətini anlayaraq yanaşsa, təbii ki, həyatı bərkətlənər. Sözsüz ki, insan bu ongünlükdə deyilməsi tövsiyə olunan zikrləri, təhlilləri mənasızlıq diqqət edərək deyərse, həyatı oyun və əyləncə halından çıxar, evinin, işinin, yaşayışının ab-havası dəyişər. Başa düşər ki, bu dünyada boş-boşuna ya oynayıb, ya əylənir, ya bəzənib-düzənib özünü insanlara göstərir, mal-dövləti, övladı ilə üstələməyə can atır.

Yaxud yaşadığımız Rəcəb ayı bu ayda olan sayısız-hesabsız nemətləri insan dərk edərək həyata keçirsə, tamamilə başqa durumda olar. Bunları başa düşdükdən sonra, insan hər yaşın özünü yaratdığı imkanlara axirət həyatının tarlası kimi baxar. O zaman uşaqlıq dövrünün oyununu, yəni təqva dövrünün əyləncəsi təkamül üçün vasitə olacaq, cavanlıq dövrünün zinet duyğusu insanı

gerçək gözəlliyə, bəndəlik özünü ifadəsinə aparacaq.

Həyatı düzgün yaşamağın yolu məsuliyyətdən keçir

Bizlər dünya həyatını tanımalıyıq. Əgər tanımasaq, bu dünya həyatının içərisində olan bataqlıqlarda qalacağıq. Bir də görürük ki, bir həyat yaşamış ki, başdan-ayağa oyundan ibadət olub. Bu gün milyonlarla insan oyun şəbəkələrinin içərisində saatlarla vaxt keçirir. Heç bir real və gerçək hədəfi də yoxdur. Milyonlarla insanın vaxtı bu şəbəkələrdə keçir. Deməli, on milyonlarla insan hər gün çalışır ki, oyunlarda olan virtual, xəyali hədəflərə çatsın. Uşaqların bunu niyə etdiyi bəllidir. Amma statistikalar göstərir ki, oyun şəbəkələrində olan insanların böyük bir qismi yuxarı yaş mərhələlərində olan insanlardır. Əgər həyat iman və təqva ilə yög-

yük zərbə budur ki, insan Allahı unuda bilir. Bununla da onun çətinlikləri və müsbətləri başlayır. Namaz, oruc, digər bütün ibadətlər isə yalnız onun üçündür ki, insan Allahı xatırlasın. Səy göstərmək, Allah yolunda çalışmaq, fədakarlıq insana Allahı xatırladur. Bunun da insanın özünə birbaşa bu dünyada xeyri bu olar ki, qəlbi narahatlıqlardan xilas olar. Yeter ki, insan özünə, ibadətində, Allaha bəndəliyinə, Allah bəndəsi olduğunu düşünməsinə vaxt ayırsın.

Həzrət İsa (ə) buyurur: **"Şəhvətlər qəlbləri daxildən parçalamasa, tamah korlamasa, nemət və imkan onları sərtlədirməyə, qəlblər tezliklə hikmət qabları olar"**. Anlaşılır ki, qəlbimizin hansı durumda olması da bizim öz əlimizdə olan məsələdir. Əziz peyğəmbər (ə) bizlərə qəlbimiz üçün böyük təhlükələrdən xəbər verir. Şəhvətin işi insanın qəlbini daxildən parçalamadır. Şəhvət deyil-

bulmasa, insanın ictimai həyatı da ya oyun, ya əyləncə, ya özünü göstərmə, ya öyünmə, ya da üstələməyə can atma olacaq. İslami kimlikli insanların böyük ailələrini, mərcələrimizin həyatı ona görə fərqlənir. Onların ailə həyatının da, şəxsi həyatının da, ictimai həyatının da təzahürü ona görə tamamilə fərqli olub.

Dünya həyatını iman və təqva müstəvisinə gətirmək - ilk növbədə həyat məsuliyyəti yanaşmadan başlayır. İnsanın ən böyük müqəddəsiyyəti - Allah bəndəsi olaraq öz məsuliyyətini dərk etməsidir. Məsuliyyətli insanlar həyatını tamamilə başqa cür yaşayırlar. Hər bir insanın öz həyatı ilə yanaşı, digər insanların həyatı ilə bağlı da məsuliyyətləri var. Bunlardan da biri insanın ailəsi, övladı ilə bağlı məsuliyyətidir. Övlad o qədər ciddi mövzudur ki, insan adətən övladı ilə bağlı ən kiçik tənqidi belə qəbul etməkdə çətinlik çəkir. Övladla bağlı insanların sanki özünü bilmə, özünə bağlı olmasını duyuma hissələri olur. İnancımız bizi övladımızla bağlı xüsusən diqqətli olmağa dəvət edir. Əgər saleh övlad olacağına, xoş olsun halımıza.

Əziz İslam Peyğəmbəri (s) buyurur: **"Saleh övlad cənnətin xoş ətirli güllərindən gözəl qoxulu bir güldür"**. Xoş olsun o valideynlərinə halına ki, övladları saleh, mütədəyyin və əməlisaleh övladlardandır. Əgər bu olmayaçaqsa, insanın işi çox çətinləşir. Həzrət Əmirəlmöminin (ə) buyurur: **"Hər bir kişi öz tabeliyində olanlara və ailəsinə görə sorğu-sual olunacaq"**. Biz ixtiyarımızda olan hər bir məsələyə, o cümlədən ailəmizə, övladlarımıza görə cavab verəcəyik. Heç bir valideyn deyə bilməz ki, uşağın necə olacağına mənə aidiyyəti yoxdur. Bizim övladımızla bağlı sorğu-sualımız olacaq.

Qeyd etmək lazımdır ki, dünya ilə qayğılanmağın, dünya məşğuliyyətlərinin insana vurduğu ən bö-

dikdə, yalnız cinsi anlam nəzərdə tutulmur. Bütün nəfsi istəklər insanın qəlbini daxildən parçalayır. İnsan üçün böyük düşmənlərdən olan tamahkarlığın işi - insanın qəlbini korlamadır. Nemət və imkan isə insan qəlbini sərtlədirə bilər. Əgər insan əlində olan nemətin şükrünü etməsə, onu düzgün istifadə etməsə, qəlbinin sərtləşməsinə gətirib çıxarar. İnsan var, imkansızdır, lakin daim Allahı zikir edir, xatırlayır. Bir qəddər əlinə sərvət, imkan gəldikdən sonra isə başı özünə, sərvətinə qarışır, Allahı xatırlamağı unudur.

Günah etməmək amili

Qəlbə diqqət etməkdə həssaslığın rolu böyükdür. Allahın Rəsulu (s) buyurur: **"Ürəklərinizi rıqqətə gətirməyə öyrədin. Çox düşünün və Allah xofundan ağlayın"**. Bəşəriyyətin tənəzzülünün bir səbəbi də Allah xofunun olmamasıdır. İnsanların qəlbində Allah xofu olarsa, onlar günah etməzlər. İnsanların ürəkləri özü-özünə formada olmaz. İnsan öz ürəyini təbiiyləndirməli, ona diqqət ayırmalıdır. Əgər biz öz səhvələrimizi, xəstələnməyimizi, günahlarımızı xatırlasaq, bu zaman Allah xofundan şiddətlə ağlayaraq.

Təqvanın göstəricilərindən biri də elə budur. Təqvalı insan etdiklərinin acı aqibətindən qorxur. Təqva o zaman meydana gəlir ki, insan Allah xofundan bir günahı tərk edir və ya etdiyi bir səhvə görə Allahdan qorxur və onun acı aqibəti üçün şiddətlə ağlayır. Peşmanlığın əməli göstəricilərindən biri də elə ürəyi rıqqətə gətirməkdir.

Allahım, bizlərə təqva və iman üzərində olan dünya həyatı yaşamağı nasib et!

Allahım, bizləri ixtiyarımızda olanlarla bağlı məsuliyyətli davranmağı nasib et!

Allahım, bizləri boş işlərdən, oyun və əyləncələrin qəflətindən uzaq et!

Allahım, bizlərə rıqqətli qəlbə malik olmağı nasib et! Amin!

Bakının "Venesiya"sı - Venesiyadan

baha qiymətlərlə...

Su şəhəriçində qiymətlər "əl yandırır"

Bakıda yerləşən lüks restoranlar sadəcə xalqın üz tutacağı yerlər deyil. Hətta kənardan baxanda adam başa düşür ki, 1 aylıq maaşı burada bir gecə yemək-İçməyə kifayət etməyəcək. Belə yerlər biznesmenlər və məmurlar üçündür.

Bunlar bir yana, Bakıda kütləvi istirahət məkanı adı ilə açılan bir yer də var ki, burada istirahət etmək iki şeydən ibarətdir; qayıqla kiçik səyahət və dəniz mənzərəsində nahar etmək.

Haqqında danışdığımız yer "Venesiya su şəhəriçiyi"dür. Bu şəhəriçik 1960-cı ildə istifadəyə verilib. 2011-ci ildə buranın yenidən qurulması ilə bağlı göstəriş verilib. Bir ildən çox davam edən əsaslı yenidənqurma işləri zamanı ərazi daha da genişləndirilib. Şəhəriçiyin yeni görünüşü əvvəlkindən tam fərqlənsə də, mahiyyət olduğu kimi qalıb. Mövcud kanallar genişləndirilib, əlavə körpülər və iki restoran inşa edildi. Şəhəriçiyin ərazisi 10.000 kvadrat metrdir.

Şəhəriçiyin görünüşü normaldır. Hər yan su ilə əhatələnib. Su üzərində hərəkət edən qayıqlar sürənlər əllərindəki xüsusi borularla hovuzda düşən yarpaqları, kiçik zibilləri yığırlar.

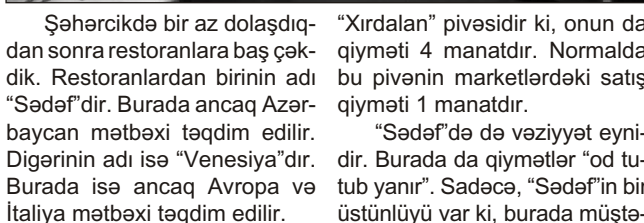
Onlara yaxınlaşıb qayıqla dolaşmaq istədiyimiz dedik. Məlum olur ki, qayıqlar xüsusi olaraq İtaliyadan gətirilib. Və qayıqla "səyahət" etmək üçün bir nəfər 3 manat pul ödəməlidir. Qayıqçını da nəzərə alsaq,

qayıqda ümumi olaraq 4 nəfər əyləşə bilər. Hazırda 15-20 dəqiqəlik kiçik səyahət üçün bir nəfərdən 3 manat istənilirsə, əvvəllər bu daha da ucuz olub. Adam sayından asılı olmayaraq, sadəcə, 5 manat ödəmək kifayət edirmiş.

Bura 3 il öncə təmir edilən zaman şəhəriçiyin istirahət edə biləcəkləri bir məkan olaraq təqdim edilirdi. Amma vaxt keçdikcə anlaşıldı ki, bura istirahət məkanı deyil, əsas məqsəd "Venesiya su şəhəriçiyi"dəki iki müxtəlif hissədən ibarət restorana insanları cəlb etməkdir. Burada isə qiymətlər "əl yandırır". Bu haqda bir az sonra...

Şəhəriçikdə çox az sayda adam gözə dəyir. Kimi şəkil çəkdirir, kimi təmiz hava almaq üçün su şəhəriçiyində dolaşır, kimi də ərazinin təmizliyi ilə məşğul olur. Qayıqlar isə öz müştərisini gözləyir. Orada olduğumuz 1 saat müddətində bir nəfər də qayıqdan istifadə etmədi.

Düşünün ki, 3 nəfərdən ibarət bir ailə buraya istirahət məqsədilə gəlib. Qayığa minərək 15-20 dəqiqəlik "səyahət" üçün 9 manat pul ödənilməlidir. Bu qiymətin üzərinə bir çay içməyi de gəlsək, azı 30 manat edəcək.

Şəhəriçikdə bir az dolaşdıqdan sonra restoranlara baş çəkdik. Restoranlardan birinin adı "Sədəf"dir. Burada ancaq Azərbaycan mətbəxi təqdim edilir. Digərinin adı isə "Venesiya"dır. Burada isə ancaq Avropa və İtaliya mətbəxi təqdim edilir.

"Venesiya"ya daxil olub menyu ilə tanış oluruq. Ancaq burada qiymətləri gördükdən sonra dərhal geri qayıdırdıq. Çünki 2-3 nəfər dostumuzla burada nahar etmək üçün ödəməyimiz pulla 3 həftə normal qidalanmaq olar.

Pitsalar 9-15 manat, qızardılmış krivətlər 10 manat, klub-sandviç 15 manat, soyuq qəlyanaltı 8-15 manat, salatlar 10-15 manat arasında dəyişir. Spirtili içkilərin qiymətləri isə daha bahadır. Məsələn, şampanların qiyməti 110-700 manat, viskilər 90-350 manat, araqlar isə 60-90 manat arasında dəyişir. Ən ucuz spirtili içki

"Xırdalan" pivəsidir ki, onun da qiyməti 4 manatdır. Normalda bu pivənin marketlərdəki satış qiyməti 1 manatdır.

"Sədəf"də də vəziyyət eynidir. Burada da qiymətlər "od tutub yanı". Sadəcə, "Sədəf" in bir üstünlüyü var ki, burada müştərilərə ancaq yerli və bol çeşidli menyu təqdim edilir. Ümumi gördükdə isə "Venesiya su şəhəriçiyi"ni müsbət qiymətləndirmək olar. Çünki burada şəxsi telefonunuzla şəkil çəkdirmək üçün pul ödəmək lazım gəlmir...

Ətrafda dolaşan şəhər sakinləri ilə söhbətləşməyə çalışdıq. Balaca nəvəsi ilə parkda dolaşmağa çıxan şəhər sakini Adil dayıya "Venesiya su şəhəriçiyi" ilə bağlı "Bura xoşunuza gəlirmi" sualını verir. Cavab isə qısa və mənalı olur: "Mənim pensiyam ancaq burada gəzməyə bəs edir, çünki pulusuzdur".

☐ MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN
Fotolar müəllifindir.

"Nar" jurnalistlər arasında keçirilən voleybol yarışmasının sponsoru oldu

Azərbaycanın sürətlə inkişaf edən mobil operatoru, "Nar" Azərbaycan Voleybol Federasiyası tərəfindən keçirilmiş təntənəli aksiyanın əsas tərəfdaşı qismində çıxış etdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin doğum gününə həsr edilmiş bu tədbir çərçivəsində jurnalistlərdən ibarət komandalar arasında voleybol üzrə yoldaşlıq matçı keçirildi. Ümumilikdə, bu oyunda internet, mətbuat və televiziya kimi kütləvi informasiya vasitələrinin 20-dən artıq nümayəndəsi iştirak etdi. Qaliblərə "Nar" tərəfindən qiymətli hədiyyələr təqdim olundu.

Gəlin birlikdə böyüək

"Bakı-2015" Birinci Avropa Oyunlarının əsas tərəfdaşı olan "Nar" mobil operatoru əhali arasında sağlam həyat tərzinin təbliğ edilməsinə yönəlmiş tədbirlər seriyasını davam etdirir. Xüsusi olaraq, öz abunəçilərinə müstəsna dəyər, sadəlik və faydalı innovasiyalar təqdim edən mobil operator, Azərbaycanın idman federasiyalarında "açıq qapı günləri", idmançıların uşağ və yeniyetmələrlə görüşləri və s. kimi tədbirlərə artıq dəstək verib. Keçirilən tədbirlərin başlıca məqsədi yetişən gənc nəsil arasında idmana marağı artırmaq, həmçinin Avropa Oyunlarını uşaqlar, yeniyetmələr və onların ailələri arasında təbliğ etməkdir.

İki ticarət mərkəzinin arasındakı bərpad yol...

Sürücülər üsyan edir: "Bu yolla gedib-gəlmək zülumdür"

"Sədərk" və "Binə" ticarət mərkəzlərinin arasındakı avtomobil yolu bərpad durumdadır. Hər gün bu yoldan istifadə etməli olan sürücülər musavat.com saytına şikayət ediblər. Onlar bildirir ki, sözügedən yol uzun zamandır yararsız haldadır, amma təmir edilmir.

Şikayət edilən yolda gördüklərimiz sürücülərin durumunu anlamaya kifayət edirdi. Təxminən 500 metr uzunluğunda olan yolun təmiri əslində 2-3 gün vaxt ala bilər. Amma 2 ildir ki, buranın təmiri unudulub.

Şəxsi avtomobillər və marşrutlar hər gün bu yoldan istifadə etməli olurlar. Çünki bir ticarət mərkəzindən digərinə getmək üçün bu yoldan istifadə etmək məcburidir.

Maraqlısı odur ki, bu yola girmək üçün "Sədərk" Ticarət Mərkəzinin nəzarət buraxılış məntəqəsindən keçməli olduq və buna görə də 50 qəpik pul verdik. Hər gün bu yoldan yüzlərlə avtomobil istifadə edərsə və onların hər birindən 50 qəpik pul alınarsa, deməli, bu kiçik yolu ticarət mərkəzinin özü də təmir edə bilər...

Yol boyu bizi qarşılayan çuxurlarla düşməmək üçün sürücümüz zəhmət çəkməli oldu. İlanvan hərəkətlə maşını idarə edərək dedi ki, hər həftə maşını təmirə aparmalı olur.

Sürücülərdən biri deyir: "Məcbur olmasam, bu yoldan qətiyyənlə istifadə etməyəm. 21-ci əsrdə belə avtomobil yolu olarmı? Elə bil hər gün buradan tank keçir. Hansı tərəfindən keçsən orası batır, dağılır, müxtəlif forma alır. Hələ bu, yaxşı vəziyyətdir. Qışda buradan keçmək üçün gəmi lazım olur. Çalalar su ilə dolur, maşın getmir. Maşını qorxa-qorxa idarə edirik. Çünki hər tərəf su olduğu üçün çalalar görünür. Maşın çalaya düşəndə dağılır. Bu da kasıb adamlarıq, bizi artıq xərəcə salır. Çox da uzun olmayan bu yolu təmir etmək yada düşür. Amma maşının təmirinə verdiyimiz pullar bu yolun bərpasına xərclənəcək puldan daha çoxdur".

Bir avtobus sürücüsü isə dedi: "Mən hər gün bu yoldan azı 5 dəfə keçirəm. Çünki marşrut xətimiz belədir. Əvvəlcə "Sədərk", sonra isə "Binə" Ticarət Mərkəzinə avtobus sürürəm. Səmişlər bu yola giren kimi haqlı olaraq, şikayətlənirlər. Çünki yol bərpad haldadır. Mən nə qədər avtobusu çalaya düşürməməyə çalışsam da, mümkün deyil. yolun hər tərəfi yaman gündədir. Avtobusu 2-3 gündən bir təmirə aparıram. Artıq bezmişəm. Bütün sürücülər adından xahiş edirəm ki, bu yolu təmir etsinlər".

☐ MƏHƏMMƏD

Kisilər!!! Axırncı şans!!!

İsraillə təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini

d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenoması (vazidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmanatsız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Elan

Təcili sərfəli qiymətə 4 otaqlı mənzil satılır. Nərimanov Məhkəməsinin həyatında, Stalin layihəli daş binada 4 otaqlı əla təmirli mənzil satılır. 4/2, ümumi sahəsi 120 kv.m, kupe şkaflı, geniş, işıqlı otaqları, döşəmə mozaika parket, mətbəx və digər bütün mebellər, böyük vanna otağı, cakkuzi, sakit, təmiz həyəti, parkovka yeri var. Qiyməti 190 min manat. Bundan əlavə 2 maşınlaq daş qaraj da satışdadır. (36 kv.m. qiyməti-50.000 AZN.) Mənzilin bütün sənədləri qaydasındadır, mebelləri ilə bir yerdə satılır.
Tel: (051) 984-90-63

Qəbələdə çox mənzərəli yerdə 60 sot sahəsi olan bir bağ satılır. Bağda 75 ədəd meyvə ağacı var. Hündür dağın düz ətəyindədir. Kvadrat şəklindədir. Qazı, suyu, işığı var. Bakı-Qəbələ yolundan 800 metr məsafədədir. Qiyməti razılışma yolu ilə. Hissə-hissə ödəniş mümkündür.
Əlaqə telefonu: (055) 206-14-61

Qəbələ rayonunda tam işlək vəziyyətdə olan parket fabriki bütün avadanlıqları ilə birlikdə satılır. Qiyməti razılışma yolu ilə. Hissə-hissə ödəniş mümkündür.
Əlaqə telefonu: (055) 206-14-61